ABONE

10

Sebil

5 MART 1976 — BEŞ LİRA

Siyasi, Edebi, Tarihî
HAFTALIK GAZETE

Herşey Hak için

Sahib ve Başyazar
KADİR MISIROĞLU

Avrupa'ya kuyruk yerine, İslâm Dünyasına baş olmamız için:

İSLÂM ORTAK PAZARI KU

İSLÂM VE FEN

Bütün müsbet ilimlerin temellerini, İslâm âlimleri atmışlardır. Bu sebeple bugün frenk lisanlarında câri olan fennî ıstılâhların çoğu, Arapçadan muharreftir. İlmi baş tâcı eden İslâm Dünya görüşü, kısa zamanda - mâneviyât sahasında olduğu kadar - maddiyat ve fen sahasında da büyük terakkilerin kaydedilmesine âmil olmuştu. Fakat ard arda gelen Moğol istilâları, İslâm Dünyasını dehşetli bir kahır ve zulme sahne kılarak geriletirken, bütün Orta Çağ boyunca en basit fennî hakikatları terennüm edenleri dahi «engizisyon mezâlimi» ne uğratan Avrupa, bir takım tesâdüflerin de yardımlarıyle yeni gelişmelere sahne oluyordu. Amerika Kıt'asının keşfi, Ümit Burnu'ndan dolaşılarak Hindistan'a varılması, Dünya tarihinde büyük rol oynamış bulunan ticari yolların değişmesine sebep olmuş diğer taraftan da buralardan Avrupa'ya büyük bir servetin akmasını sağlamıştır. Bu şüretle temin olunan maddi imkânları, İslâm Dünyası'ndan «Haçlı seferleri» sebebiyle alınan ilmî mut'alarla meczederek sınâi sahada bir kalkınmaya sahne olan Avrupa, burada vücud bulan gelişmenin İslâm Dünyası'nca meçhul kalmasını sağlamak için hudutsuz bir gayret ve faaliyet göstermiştir.

Gerçekten o devirde İslâm Dünyası'nın yegâne ve kudretli mümessili bulunan Osmanlı İmparatorluğu'nu bir taraftan askeri ve siyâsî faaliyetlerle yıpratmaya çalışan Hristiyan Avrupa, diğer taraftan da bu devletin sanâyi hareketlerine girişmesini önlemek maksadıyle gizli ve sinsi bir plânı maharetle tezgâhlayabilmiştir. Zira hiç bir memlekette sanayi sırf dahili ihtiyaçlar için kurulmaz. Onun bir müddet sonra işba hâline gelen dâhili aşarak, pazar bulmak ihtiyâcı kat'idir. Sanayide ileri gitmiş devletler için, bu yolda devam edebilmek, bir taraftan kâfi miktarda ham maddeye diğer taraftan da mallarını satabileceği pazara sâhip olmaya bağlıdır.

SİYASÎ VE İKTİSÂDÎ İSTİSMAR

19. Asırda büyük bir sıçrama yapan sanayiin bu iki unsura ihtiyacı had safhaya varmıştı. Bu sebeple Avrupalılar, Osmanlı Devleti'nin uyanmasını kendileri için son derecede tehlikeli addediyorlardı. Zira bu uyanışı önliyemedikleri takdirde hem ham madde ve hem de pazar ihtiyaçlarını tatmin yolunda büyük bir sıkıntıya düşeceklerdi. Bu yüzdendir ki; 19. Asır baştan başa bu endişenin mâ'kesi olan siyâsi ve askeri hareketlerle doludur. 20. Asrın başındaki iki büyük cihan harbi ise, tamâmen sanayi sahasındaki rekâbetlerin ortaya çıkardığı birer hâdisedir.

Osmanlı Devleti'ni uzun müddet ham madde ve pazar ihtiyacını tatmin maksadıyle istismar eden Hristiyan Avrupa Devletleri, nihâyet 20. Asrın başında bu ihtiyaçlarının tahammül edilmez bir seviyeye varmasıyla, artık «kapitülasyon» gibi nisbi bir tatminkârlık sağlayan usullerle iktifâ etmek yerine, bu devleti parçalayıp yutarak daha büyük imkânlara kavuşmak hususunda bir anlaşma noktası bulabilmişlerdir. Bunun neticesi olarak, Osmanlı Devleti yıkılmış, onun parçalarından teşekkül eden küçük küçük devletçikler artık başsız ve sahipsiz kaldıkları için Hristiyan Avrupalıların rahatça at oynatabildikleri birer saha haline gelmişlerdir. Fakat Bu ülkelerde din, dil, ırk ve kültür farkları yüzünden halkla hiç bir iştirakleri bulunmayan Garplıların hâkimiyeti, - velev zâhirde de olsa kısa sürmüş, Müslümanlar, bugün Hindistan'dan Fas'a kadar birer müstakil devlet hâline gelebilmişlerdir. Ancak fiilî ve zahirî istismarları imkânsız kılan bu gelişme, Garp devletlerinin İslâm Âlemi üzerindeki tahakkümlerinin tam manasıyle izâlesini sağlıyamamıştır. Zira bunlar, dahili uzun müddet ifsad edilmiş bulunan İslâm ülkelerinde, kendi emellerine hizmet edebilecek pek çok mahallî lider bulabilmişlerdir. Bu sebepledir ki, bugün İslâm ülkelerinin hemen hemen hiç bir yerinde Garplıların siyâsi sultasını ifâde eden bayrakları dalgalanmamakta ise de, beynelmilel iktisâdi teşebbüslerin yani şirketlerin amblemleri cadde ve sokakları doldurmuş bulunmaktadır. Perde arkasına çekilen eski istismârın bir devamını ifâde eden bu şirket amblemleri; Hristiyan Batı âleminin iktisâdi istismar ve tahakkümünü göz boyamaz bir sûrette ortaya koymaktadır.

BUNDAN KURTULMAK İÇİN.

Bundan kurtulmak için yegâne çâre İslâm Dünyası'nın birleşmesidir. İslâm, birlik ve beraberlik dinidir .Kur'an'ın ebedi fermânınca mü'minler kardeştirler. Bu kardeşliği siyâset sahnesinde de yaşamaya mecburdurlar. Üstelik Garp âlemi karşısında kendilerini buna mecbur eden sebepler de saymakla bitmiyecek kadar çoktur. Bu birlikte menfaati olmıyan hiç bir İslâm unsuru mevcut değildir.

İnsanlar, maddi icâb ve ihtiyaçlarla müşterek düşmanlar karşısında daha kolay birleşebilirler. Bugün, Dünya'da aralarındaki hudutsuz manevi farklara rağmen, sırf maddi sâiklerle birleşebilen pek çok grupların mevcûdiyeti müşâhede olunmaktadır. Bu sebepledir ki; Avrupa'yı tek bir siyasi câmia hâline getirmek nihâi gâyesiyle kurulmuş bulunan «Avrupa Ortak Pazarı» önce buna dâhil devletler arasında maddi ve iktisâdi sahalardaki birlik ve berâberliği gerçekleştirmekle işe başlamıştır. İslâm Dünyası da bundan ders ve ibret alarak aynı şekilde hareket edebilir. Üstelik Avrupa Ortak Pazarı'na dâhil devletlerden daha ziyâde bir «vahdet» ve «kendi kendine yeterlik» manzarası arzetmektedir. Gerçekten İslâm memleketleri aralarında ciddî bir kaynaşmayı sağlamaya tek başına kifâyet edebilecek olan manevî müessirler bir tarafa bırakılmış olsa bile, sâhip oldukları sınâi ve iktisâdî imkânlar itibâriyle de hiç kimseye muhtaç olmamak şartıyla ilânihâye devam edebilecek bir vahdet te'sis edebilirler. Arap Dünyası, sanayi için zarûri olan temel ham maddelere İslâm Âlemi'nin muhtac olduğundan fazlasıyle sahip bulunmaktadır. Türkiye ise, bu imkânları değerlendirmek için kâfi miktarda bilgi görgü ve tecrübeye mâliktir. Bütün bunlara ilâveten coğrafî ve stratejik şart ve imkânlar da bu birliğin kolayca kurulmasını ve temadisini sağlıyabilecek evsaftadır.

TEKZİBE UĞRAYAN BİR İDDİA

Ötedenberi - kasden - İslâm'ı fenni terakkiye mâni gösterenler, bugün Türkiye'de ortaya çıkan manzara karşısında fiilen tekzibe uğramış bulunmaktadırlar. Gerçekten «kanaatkârlık» ve «kadercilik» ihtivâ eden İslâm ile sınai sahada büyük hamleler yapılamıyacağını iddiâ edegelmiştir. Bunların bir kısmı, büyük İslâm Dünya görüşünden ve bu görüş içinde zikredilen bu iki mefhumun gerçek manasından gâfil olanlar, diğer bir kısmı ise hakikatı bile bile tahrife kalkışan münâfıklardır. İslâm'da yer alan kanaatkârlık ve kaderciliğin vaz'olunduğu gerçek manâsıyle telâkki edilmesi hâlinde, hayatın dinamizmine asla engel olmadığı geçmişteki - yukarıda temas edilmiş bulunan - teknik terakki ile sâbit bulunduğu gibi, bugün bir kere daha da tezâhür etmiştir. Hakikaten bu gerçek, «takunyalı» diye istihzâya cür'et edilen MSP kadrosundaki teknik elemanların, Türkiye'de ciddi bir sanayi inkılâbını gerçekleştirmek için kâfi gelebilecek bir hacmi dahi taşması, vâkıası önünde bir kere daha ortaya çıkmış bulunmakta ve, bu suretle İslâm düşmanları yeniden tekzibe uğramaktadır. Ne hazin dir ki; ilerici sayılan ve tabii bir süretle maddi kalkınmadan yana kabul olunan CHP idârecileri MSP'nin kad-

OKUYUCULARIMIZLA
hasbihal

Sevgili okuyucularımız,

Gazetemizin intişara başladığı günden beri sayısız tebrik teşekkür ve dost ikazlarını ihtivâ eden mektup, ve telgraf almış bulunmaktayız. Mukaddesatçı cephenin hâhişkâr bir sûrette geniş alâka ve teveccühlerine mazhariyeti ifâde eden bu mektup ve telgraflara bugüne kadar re'sen mukâbelede bulunamadığımız için müteessiriz. Bunlardan gazetede neşri faydalı olan pek az farklarla - birçok okuyucumuz tarafından - müşterek bir hissiyâtı terennüm edenlerini mes'ele mes'ele bu sütunda ele alıp değerlendirmeye çalışacağız.

Gazetemizin gerek muhtevâsına ve gerekse şekil husûsiyetlerine müteallik tenkid ve tahlillerin başında, üçüncü sayımızda neşredilmiş bulunan kapak yazısının bazı yanlış anlamalara sebep teşkil etmesi gelmektedir. Mezkûr yazıda siyasî partilerimiz, sırf tâkip ettikleri metod itibâriyle bir tahlile tâbi tutulurken, MHP'ye ağırlık verildiği zannı hâsıl olmuş ve birçok akıllı uslu tenkid ve târiz mektubu yanında, bazı da yakışıksız ifâdeler ihtivâ eden ithamlara mâruz kalmış bulunmaktayız. Bunların, doğrudan doğruya muhatabı olan Başyazarımızı «MHP'li» ve «ırkçı» olmakla itham edenleri bile vardır. Halbuki kendisinin daha evvel yaptığı bir kaç açıklamada da sarahatin beyan ve ifâde ettiği üzere, bunları cevaplandırmak bugüne kadar eserlerinde ve konuşmlarında yer almış bulunan fikirlerini ve dolayısıyle hizmetlerini tâdât eylemesini gerektirdiği cihetle, bir nevi benlik teşkil edecek olan bu yola gitmekten ictinâb etmiştir.

Kadir Mısıroğlu, hiç bir partili değildir. Ne MHP'li ve ne de başka bir partili. Hiç bir gün de olmamıştır. O'nun Dünya görüşü Kur'an-ı Azîmüşşan'ın yüce muhtevâsından ibârettir. Bu inanış ve anlayış içindeki bir insanın ırkçı olmasına da imkân ve ihtimal yoktur. Ancak, MHP'li gençlerin komünizme karşı vâki' mücâdelelerinde onları teşvik ve takdir eden ve tarafsız bir sûrette gazetesiyle yürüttüğü islâmî telkinâtın muhataplarını geniş tutmak maksadına bağlı olan mezkûr yazısından, böyle bir manâ çıkarmaya imkân yoktur. Hataları hoş görüp *«müsamâha»* ile karşılamakla *«câiz»* saymak arasındaki derin fark gözden kaçırılmamalıdır. Müslüman her davasında haklıdır. Bu sebeple hakkından emin insanların vekârı, ciddiyeti ve müsamahakârlığı içinde sabır ve teennî ile hareket eder.

Başyazarımızı *«ırkçılık»*la itham edenlerin belki gözlerinden kaçmıştır düşüncesiyle 1967 senesinde neşredilmiş bulunan *«Amerika'da Zenci Müslümanlık Hareketi»* isimli eserinde yer alan şu satırları, değerli okuyucularımızın dikkatlerine bir kere daha ve noktası virgülüne kadar iktibas edip arzediyoruz:

«A — IRKÇILIK:

Irk bir realitedir. Dünya'da belli ırkî farklarla birbirinden ayrılan gruplar inkâr edilemez. İnsanın alâkası en yakından uzağa doğru gider. Bu da bir realitedir. Yani, insanoğlu önce kendi nefsine sonra yakın âile fertlerine daha sonra da akra-

RULMALIDIR!..

rosundaki -bu sâhalarında üstün başarı sağlayan- elemanları kıskanmakta ve onların başı çektiği sınâî teşebbüsleri baltalamaya çalışmaktadırlar. Memleketimizde uçak sanayii ile alâkalı çalışmalar bunun tipik bir misâlidir. Daha 1950 yılından evvel bir Nuri Demirağ Türkiye'de uçak yapılabileceğini isbat etmiş ve fiilen de yapmış olduğu halde, bugün ondan yirmibeş otuz sene sonra MSP lideri Erbakan'ın beyanlarını hayal mahsûlü saymak, CHP'nin tam manasıyle çağ dışı ve geri kalmış bulunduğunun aldatmaz bir isbâtıdır. CHP, Nuri Demirağ gibi Erbakan'ı da engellemeye çalışadursun! Pek yakında ikisi arasındaki farkın dehşet verici tecellisiyle, bir de bu sahada hüsrana uğrayacaktır.

NETİCE

Uçak sanayii, Türkiye'nin sahib olduğu sınâî imkânları ortaya koymak bakımından sâdece bir misâldir. Bugün İslâm Dünyası'nda sanayi sahasında Türkiye kadar ileri gitmiş bir başka devlet mevcud olmadığına nazaran, İslâm devletleri arasında kurulacak bir ortak pazarın liderliği, tabiî ve zaruri bir sûrette Türkiye'nin uhdesinde kalacaktır. Bu nunsa Avrupa'ya kuyruk olmaya gönüllü bulunan Garplılaşma taraftarlarının kat'i ve nihâi mağlûbiyetleri ile Türkiye'nin zorla vazgeçirtildiği tarihî rayına oturmasını sağ-

(Devamı 16. sayfada)

balarına ve nihâyet kendi ırkından olanlara doğru merkezden mûhite genişleyen bir sevgi ve bağlılık meyline sâhibtir. İslâm, realist bir sistem olmak itibâriyle bu keyfiyeti inkâr etmez. Bu sebeple kâinâtın Fahr-i Ebedîsi (S.A.) «kişi kavmini sevmekle ayıplanmaz,» buyurmuşlardır. Fakat insanın kendi kavmine duyduğu alâka ve beslediği sevgi, aşırı bir şekilde büyütülerek onun dünya görüşü haline getirilemez. Çünkü ırklar zamanla birçok coğrafî, tabiî ve kültürel farkların eseridir. İnsanlar menşe itibariyle hepsi de, Hazreti Âdem'in çocuklarıdırlar. Onların arasında üstünlüğün asıl kıstası Kur'an-ı Azimmüşşan'da beyan edilmiş olduğu üzere «Takva» dır.

Yani kim iman, ahlâk ve faziletçe üstünse o tercih edilir. Cenabı Hak, bütün beşeriyete hitaben: «Ey İnsanlar! Hakiykat biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Sizi (sırf) birbirinizle tanışmanız için büyük büyük cem'iyyetlere, küçük küçük kabilelere ayırdık. Şüphesiz ki sizin Allah nezdinde en şerefliniz takvaaca en ileride olanınızdır. Hakiykaten Allah her şeyi bilen, her şeyden haberdar olandır.» (Hucurat Sûresi: âyet; 13) Buyurmaktadır.

Bu sarahat karşısında ırkı iman gibi topyekûn bir dünya görüşünün temeli ve insan hayatının prensipal gayesi haline getirmeye imkân olmadığı muhakkaktır. Bununla beraber Hazreti Peygamber'in, kavmin sevilmesiyle insanın ayıplanamıyacağını söylemesi, herkesin kendi kavmine diğer kavimlere nazaran daha büyük bir meyil ve muhabbet duymasının ifadesidir. Bu yüzden bu muvazeneyi bozmamak şartiyle ırkı tutmak mümkündür. Hattâ bir milletin manevî üstünlüklerinden bir kısmı ırkî hasletleri halinde devam edegelmiş ise, o hasletleri muhafaza ve müdafaa için ırka daha fazla da itibar edilebilir. Fakat unutmamak gerektir ki, insanın asıl şahsiyetini kuran duygu ve düşünceleridir. Manevî benliğin muhtevası bütün davranışlara müessirdir. Bu yüzden insanları bağlayan en büyük bağ manevî duygulardır. Meselâ: Biz ırkan Türk olmak itibariyle, Türk Milleti'ni severiz ve tabiatiyle bu manada Türkçüyüz de. Fakat Türk'ün muhtevasını sırf ete ve kemiğe tahsis etmeyip onu, İslâm ebedî nizamıyla asıl hüviyetini bulmuş manevî bir şahsiyet olarak kabul ederiz. Bu mesele, Türk Milleti için her milletten daha ayrı bir husûsîyet göstermektedir. Şöyle ki; ırkî hasletlerle yani İslâmdan evvel mevcut husûsiyetlerle İslâm İdeolojisinin büyük değerleri bir çok bakımlardan birbirine uygun ve ahenkli düşmüş ve bin yıllık bir tarihî gelişme içinde aynîleşerek bir kumaşın iki yüzü mesabesinde bir birlik ve ayniyet kazanmıştır. Bu yüzden Türkiye'de İslâm, ilâhî nizamının milletimize kazandırmış bulunduğu meziyetleri küçümseyen bir millîyetçilik, Türk'ün ırkî varlığına dahi, ihânet manasını tazammum eder.

Filhakika, İslâm'da millet, ümmetin ta kendisi olarak va'zedilmiştir. Fakat, bugünkü realitede sosyolojik manada ayrı bir millet mefhumunun vücûda geldiği muhakkaktır. Artık bu kelimeyi ümmet karşılığında ifade etmeye imkân kalmamıştır. Ümmet belki, ayni dünya görüşü ve inancına bağlı milletlerin soyolojik manâdaki, millî varlıkları üstünde tesis ve teşkil edecekleri bir bloklaşmanın adı olmuştur.» (Sh. 78-80)

Netice olarak SEBİL'in gerek şekil ve gerekse muhtevâ itibâriyle hergün biraz daha mükemmelleşmesinin âmili olacak bu dost ikâz ve irşadlarına gönül dolusu teşekkürlerimizi arzederken, sevgili okuyucularımızın da ben-î beşerin hatadan sâlim olamıyacağı müteârifesini hatırdan uzak tutmamalarını rica ve istirham ederiz.

SEBİL

başyazı

SIRAT KÖPRÜSÜ

Kadir Mısıroğlu

Hükûmet, kuruluşundan beri mâruf tâbiriyle kıldan ince kılınçtan keskin bir «*Sırat Köprüsü*» üzerinde yürümektedir. Bu durumu, onu teşkil eden partiler ve şahsiyetlerden ziyâde hariçteki şartlar ihdas eylemiştir.

Gerçekten 27 Mayıs Hükûmet Darbesi'nden sonra memleketimiz halâ devam eden ciddî buhranlara sahne olmuştur. Bunların en ağır bir seviyede seyreylediği asıl saha da hükûmetlerdir. Zira siyâsî hiyerarşinin başı, hükûmetlerdir. Huzur ve sükûnu temine medar olacak sultayı kullanmak onun vazifesidir. Ancak 27 Mayıs bu «*sulta tekeli*» ni bozmuş memlekette hükûmet içinde hükûmet olan gruplar ve müesseseler ihdas etmiştir. Bunlar, devletin ve onun icrâ vasıtası olan hükûmetlerin tekelinde bulunan siyâsî iktidârı inkısama uğratmış ve bu da izâlesi âdetâ imkânsız gibi görünen ciddî bir anarşiye müncer olmuştur. Anayasa Mahkemesi, Devlet Şûrası, İşçi Sendikaları ve bunlara eklenen çeşitli anarşi merkezi cemiyetler, münhasıran hükûmetin istimâle selâhiyetli bulunduğu siyâsî iktidardan hisse sahibi imiş gibi bir tutum içindedirler.

Bu menfî cereyanın kaynağı ve en büyük destekçisi CHP'dir. Zira, bütün bu müessese ve gruplar fikren CHP'nin paralelinde bulunmaktadırlar. Bu durum, CHP'nin eski iktidar olmadan iktidar olma alışkanlığının devamını temin maksadıyle yürütülen plânlı bir tahrip ve imhâ hareketinin tabiî bir icâbıdır. Ancak, şimdiye kadar anarşiye sadece sahip çıkmak ve onu perde arkasında tezgâhlamakla iktifâ eden CHP, bu defâ TBMM'ni de bu anarşi ve fiilî tecâvüz hareketlerine sahne kılmaktan ictinâb etmemiştir. Gerçekten Kıbrıs fâtihliği efsânesiyle şâirâne hayallere kapılıp elindeki iktidar nimetini tepen Ecevit Ekibi'nin kısa bir zamanda içine sürüklendiği pişmanlık duygusu görülmemiş bir hırçınlığa müncer olmuş ve bu hâl, Meclis kürsüsünde, anarşistlere hesap sormuş bir eski askerî mahkeme reisi emekli Paşa'nın şenî bir tecâvüze mâruz bırakılmasına kadar ileriye götürülmüştür. Böylece, bir taraftan vatan sathını 12 Mart öncesine rahmet okutacak derecede anarşiye gark edenler, diğer taraftan da bu anarşinin Meclis kürsülerine kadar sirâyetine sebep olarak, iktidar hırsı için neler yapabileceklerini âşikâr bir sûrette ortaya koymuşlardır.

Aylardan beri, binbir tezvirat ve gâile icad ve ihdas ederek hükûmeti bir Sırat Köprüsü üzerinde emekliyerek ilerlemeye mecbur bırakan, CHP idarecileri, bu defa Bütçe'nin kabûlü ile son ümitlerini de kaybedince daha fazla hırçınlaşmaya namzet gözükmektedirler. Bunlar Meclis'de hukûkî ve meşrû yollarla elde edemediklerini hâriçte gayrı meşrû ve fiilî hareketlerle elde etmek hususundaki sâbık temâyüllerinin icabını daha geniş ölçüde ortaya koyacaklardır. Bunun manâsı, ipleri CHP merkezine bağlı anarşistlerin halkı ve hükûmeti bîzar için had hudud tanımıyacaklarıdır. Ecevit, ekibi, kendileri iktidarda oldukları zaman bıçak gibi kesilen anarşiyi, bu defa daha müessir bir sûrette kullanacaktır.

Böyle bir mevsimde millî menfaatin hükûmetin devam etmesinde bulunduğunu görmemek kâbil değildir. Ancak Bütçenin kabûlü ile, Sırat Köprüsü'nün sâdece bir merhalesi aşılmıştır. 1977 seçimlerine kadar aşılacak daha pek çok merhale ve bâdire vardır. Bütün bunların geçilmesi, MC Hükûmeti'ni teşkil eden partilerin tesânüdüne bağlıdır. Bu partilerden herhangi birisi hükûmeti yıkar veya öyle gözükürse halk nezdindeki mevcud itibârını da yıkacak ve kaybedecektir. Esâsen hükûmetin kuruluşundan beri üzerinden geçmeye çalıştığı Sırat Köprüsü'nü, bu köprünün iki başını tutan iki muhâlif siyâsî parti ve onlara muvâzî ve muâvin faaliyet gösteren çeşitli grup ve müesseseler, hoyratça saîlamakta bu sebeple hükûmetin bu kıldan ince kılınçtan keskin yolda ilerlemesi âdetâ canbazlık nev'inden son derecede güç bir hâl almış bulunmaktadır. Böyle bir zamanda hükûmetin içinde bulunduğu şartlar ağırlaştırmaya müncer olacak hareketlerden kaçınmak asgarî vatanseverlik icâbıdır.

Sebil

TAHLİL

Kemalist İnkılâbın Fârikaları

1 — LÂDİNİLİK

— 4 —

Vâkıa Fâtih İstanbul'u almakla pek güzel topraklar kazandı. Belki de İstanbul'suz bir Osmanlı Devleti âsiyâi bir memleket olacaktı. Türk hiç avrupalılaşmıyacaktı. Fakat inkâr edilemez ki: İstanbul'u almamız bile terakki etmemize yardım etmemiştir. Maddî terakki yerine İstanbul Türk'e az kalsın öz seciyesini, gâyesini kaybettiriyordu. Biz Bizanslılık zihniyetinden pek güç kurtulabileceğiz. Damarlarımızdaki öz Türk kanı mukâvemet etmiyeydi, çoktan beri Fâtih'in Bizanslılığına kurban gitmiş olacaktık.

Gerek İstanbul'da ve gerek bütün yeni ve büyük ülkede Hristiyanları aşırı bir sürette himâye ederek Osmanlılığı yeni baştan kurarken, Fâtih, devletin ve hâkim milletin rûhunu, Bizans'ın mâvi ve yeşillerinin âdî politikacılık bid'atlarım almakla, ne dereceye kadar muazzep ettiğini anlıyamamıştı.

Fâtih'in gayrı milli hareketleri ile âdetâ ma'nen Rumlar gâlip, Türkler mağlûp oldular. Az kalsın Türklüğün pâk benliği bu Osmanlılık çamuru içinde boğulup kalacaktı.

Fâtih, bir günlük siyâseti için bütün istikbâlini, eserini torunlarını berbat etti. Gayesini demiyoruz. Çünkü yalnız büyük bir devlet kurmak milyonlarca insanı esir gibi kullanmak, Türkler'in öz haklarını gayrı müslimlere fedâ etmek bir gâye değildir.

Fâtih Türk'ü değil evvelâ kendisini, sonra Osmanlı Devleti'ni, daha sonra da dinini düşünüyordu. O din ki tâ Hz. Muhammed **zamanından beri istiman eden gayrı müslimlere İslâmlardan daha iyi bakıyor. devlet işlerine karışıyor, ümmetçilik edeyim derken Türk'ün ebedî hak ve menfaatlerini fedâ ediyordu.**

Fâtih fânî olan kendisini, sun'î olan Osmanlılığı, ümmetçi olan dinini düşüneceğine biraz da kuvvetinin ve mevcûdiyetin asıl ve esâsını teşkil eden asıl iptidâi maddeyi Türk'ü düşünseydi, her halde Osmanlılar devrinde. nâhak yere başımıza gelen bin bir türlü felâket gelmezdi.

Bu güzel memlekette bir din, bir millet bir gâye olurdu. Ve ezcümle Mustafa Kemal'in en büyük eserinden çok evvel lâiklik teessüs ederdi.

İslâm devletlerini birer birer zevâle sevkeden, müslümanları asırlardan beri geride bırakan, hükûmetin işini herç - merç eden, Mâarif'e, sanâyie, terakkiye mâni olan. Osmanlıları mütemâdi bir aciz ve zaafa düşüren Türklerin belini büken hep bu din ve devlet işlerinin birleşmesi olmuştur.

Kemalist İnkılâbın

— X —

Kadir Mısıroğlu

İşte Christophe Colomb'un meşhur yumurtası hikâyesine benzeyen bu lâiklik bedâhetini gören anlıyan ve bize kabul ettiren Gazi Mustafa Kemal'dir.» (Prof. Suphi Nuri - Sevr ve Lozan İst. 1934 Sh. 5, 6, 7)

Türk tarihine, ve o'nun eşsiz bir kahramanına bir tedris kürsüsünden böylesine alçakcasına sövüp sayan bu inkılâb silâhşörleri ilham ve cesaretlerini kimden ve nereden alıyorlardı? Bunun anlaşılabilmesi için biraz da M. Kemal Paşa'dan nakiller yapalım da mukâyese ve muhâkemeyi okuyucularımızın ferâsetlerine havâle edelim:

«Natür insanları türetti, onları kendine taptırdı da. Ancak, insanların Dünyada yaşayabilmeleri için onların tabiata hâkimiyetlerini de şart koydu. Tâbiata hâkim olmasını bilemeyan yaratıklar, varlıklarını koruyamamışlardır. Tabiat onları kendi unsurları içinde ezmekten, boğmaktan, yok etmekten ve ettirmekten çekinmemiştir.» (Mayıs 1935- Söylev ve Demeçler C. II

«İnsanlar sürfeler gibi sulardan çıktıkları için önce ilk ceddimiz balıktır» «İşler daha ilerledikçe o insanlar, primat zümresinden türediler. Biz maymunuz, düşüncelerimiz insandır.» (1930-Rûşen Eşref - Atatürk)

«Artık Türkiye din ve şeriat oyunlarına sahne olmaktan çok yüksektir. Bu gibi oyuncular varsa kendilerine başka taraflarda sahne arasınlar. Mâzinin paslı âletleri Türkiye halkının dimağından silinmiş olduğundan şüphe ve tereddüde mahal yoktur. Vâsıl olduğumuz mes'ud vaziyetten bir hatve geriye gitmek, mevzuubahs etmeye dahi selâhiyetdar olmadığı kat'i bir hakikattır. (1920 Söylev ve Demeçler. C. II)

«Bir takım şeyhlerin, dedelerin, seyyidlerin, çelebilerin, babaların dervişlerin arkasından sürüklenen ve falcılara büyücülere, üfürükçülere nushacılara tâlih ve hayatlarını emniyet eden insanlardan mürekkeb bir kitleye medenî bir millet nazarıyle bakılabilir mi? Milletimizin hakiki mâhiyetini, yanlış manada gösterilen ve asırlarca göstermiş olan bu gibi anâsır ve müessesât, yeni Türkiye devletinde, Türk Cumhuriyetinde idâme edilmeli miydi? Buna atf-ı ehemmiyet etmemek terakki ve teceddüd nâmına en büyük ve gayr-ı kabil-i telâfi hata olmaz mıydı? İşte biz takrir-i sükûn kanununun mer'iyetinden istifâde ettik ise bu tarihi hatayı irtikâb etmemek için milletimizin nâsiyesini olduğu gibi açık ve pâk göstermek için, milletimizin mutaassıb ve kurun-u vustâî zihniyette olmadığını isbât etmek için istifâde ettik...» (1927 Nutuk Sh. 542)

«... Fakat bu prensipleri, (CHP prensiplerini) gökten indiği sanılan kitapların doğmaları ile asla bir tutmamalıdır. Biz ilhamımızı gökten ve gâibden değil doğrudan doğruya hayattan ve tabiattan almış bulunuyoruz.» (Ankara Hukuk Fakültesini açış konuşmasından)

Misalleri çoğaltmıyoruz. Son olarak M. Kemal Paşa'nın henüz hissiyât-ı diniye ile meşbû milletle beraber göründüğü devirdeki (1923 yılındaki) beyanlarından alınmış şu pasajla Kemalist inkılâbların hâkim

يارين

١٣٤٦

ΓΙΑΡΗΝ

جمعه ١٠ جمادی الاخری — ١٣٤٧

(اون بش کوندہ بر نشر اولونور مستقل فکرلی مسلمان غزتهسیدر)

سنت مسئلهسی

Hristiyan Garplılara benzemek hususundaki inkılâbçı temâyül, işi, çocuklarımızın sünnet olmalarını yasaklamayı plânlamaya kadar vardırmıştı. Ancak o devrin hürriyetsizliğine bakınız ki bu menfî cereyana ancak yurt dışından karşı çıkılabiliyordu. Şeyhülislâm Mustafa Sabri Efendi'nin Batı Trakya'da çıkardığı «Yarın» isimli gazetenin bu gerçeği tevsik eden bir yazısının klisesi.

rûhu ve metodu hakkında kâfi bir fikir verebileceğimizi sanıyoruz:

«Milletimiz üç buçuk senelik bir zamana sıkıştırılması imkânı olmayan çok büyük bir inkılâbın âmili olmuştur. Filhakika, asırlardan beeri tebaiyet etmiye çalıştığımız bir şekl-i idârenin hâricine çıkarak dünyada mümessili bulunmayan bir devlet kurduk. Fakat bu teceddüdün mutlaka mâkûs bir hareketi icâbettireceğini hatırımızdan çıkarmamak lâzımdır.

Bu harekâta tâbir-i mahsûsasiyle «irtica» derler. Yaptığımız işler ve aldığımız neticelere göre bu gibi irticalara her vakit intizar olunabilir. Kan ile yapılan inkılâblar daha muhkem olur, kansız inkılâb ebedileştirilemez. Fakat biz bu inkılâba vâsıl olmak için lüzumu kadar kan döktük. Bu kanlarımız, yalnız muhârebe meydanlarında değil, aynı zamanda memleketin dâhilinde de döküldü. Biliyorsunuz ki, Hendek'te, Bolu'da, Konya'da, Yozgat'ta vesâir memlektlerimizde bir çok isyanlar vukua geldi. Ve bunların hepsi tenkil edildi...» (1923 - Söylev ve Demeçler C. II)

Bütün bu sözler ve buraya alınmayan yüzlerce emsâli göstermektedir ki, kâh «irtica» kâh «hurâfe» ve kâh da «kurun-i vustâi» ve buna benzer çeşitli tavsiflerle hücumlara hedef ittihaz edilen islâmi dünya görüşüdür. İrâd edilen tenkidlerde akseden düşüncelerin mücerred fikrî kaynağı da pozitivizm ve siyantizm'dir. Kemalist inkılâbların âmili olanlar, belki sarahaten bu bâtıl düşünceler üzerinde tahlil ve muhâkeme sâhibi değildiler. Fakat içinde yaşadıkları fikri vasat, onları çoktan beri menşei siyantizm ve pozitivizm olan bir takım his ve düşüncelere imâle eylemişti. Bu sebepledir ki; söz ve hareketlerinin ana istikâmetleri bu iki fikir cereyânı ile müthiş bir berâberlik ifadesi taşımaktadır.

Sarahaten telâffuz ettikleri kelime, «lâiklik» tir. Bu, sadece siyâsi hayata müteallik bir ıstılâhdır. Kemalist inkılâblar ise - ileride izah edileceği üzere - sırf siyâseti değil, bütün bir içtimâi hayat tezâhürlerini topyekün dinin tesiri dışına çıkarmak gâyesini gütmüşlerdir. Bu sebepledir ki; biz, Kemalist inkılâbın din ve onun getirdiği içtimâi nizamla alâkasını «lâiklik» yerine «lâdinîlik» serlevhası altında incelemeyi daha uygun bulduk. Gerçekten Kemalist inkılâbların sadece içtimâi hayatın bir parçası olan siyâseti değil de bütün bir davranışlar silsilesini topyekün dinin tesiri dışına çıkarmak istedikleri tarihi bir hakikattır. Şimdi biraz da bu mes'ele üzerinde duralım:

Kemalist inkılâbların dini, fert ve cemiyet hayatından tard etmek maksadı güttüğüne dâir onun muhtevasındaki delilleri biraz ileriye talik edelim de burada son zamanlarda sol çevrelerin meşhur ettiği bir üniversite profesörünün şu beyanlarını birlikte okuyalım:

«Sayın eski Başvekil, (yani Şemseddin Günaltay) münakaşanın gerçek mihveri olan; CHP'ye yapılan dinsizlik isnâdının siyasî mâhiyetini, maksadını değeceği yerde kendisinin ve mensup olduğu siyâsi grubun dindarlığı temasını işleme câzibesine, bir başka yerde de kapılmış ve din derslerini vesâireyi de kendisinin koyduğunu ifâde etmiştir. Bunu, diğer görüşleri içinde değerlendirince, artık açık olarak anlıyoruz ki; kendileri için önemli olan din yerine hurâfelerin gelmemesidir. Din müessesesinin getirdiği diğer problemler önemli değildir.

Oysa ki, Türkiye sâdece hurâfelerin, taassubların hâkimiyetine karşı değil, bizzat, dinin -en saf en mâsum en gerçek dinin- hâkimiyetine karşı da uyanık durmak zorundadır. Sâdece hurâfelerin, taassupların ferdî hayatı, sosyal hayatı, siyâsî hayatı -bir kelime ile bu sosyal yaşayışın her yönünü- kapsayıp kontrolü altına alma eğilimi karşısında değil, o ilk ilâhî kaynağından sızdığı andaki en bozulmamış hâliyle var olacak dinin sosyal hayatın her yönünü -ferdî hayâtı, sosyal hayatı, siyâsî hayatı- kapsayıp kontrolü altına alma eğilimi karşısında hassa-

anatomisi

siyet göstermek zorundadır. Türkiyedeki lâikliğin gerçek anlamı bu olsa gerek... CHP bu fikre dayanamayıp da kendi mensublarının dindarlığından, onların ve nihâyet partinin dine verdiği ehemmiyetten bahsetmekle yetinir ise, kendisinin de âdetâ, dinci bir mâhiyette olduğunu itiraf etmiş olur. Bu noktayı CHP içinde ancak gene liderlerden olan C. S. Barlas görmüş ve açıklama cesâretini gösterebilmiştir.» (Prof. Bahri Savcı - Politika, Din, Devrimler veya Metafizik Kımıldanmalar - Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Nu. 4. Aralık 1959 Sh. 168)

Yukarıya alınan bu satırlar, gerçek bir Kemalist'in dinin hurâfeden ârî olan en saf ve berrak şeklinin dahi karşısında olmak lâzım geldiği yolundaki samimi kanaatlarını ne güzel aksettirmektedir. Gerçekten Kemalist kalemşörlerin hiç birisi inkılâbın ilk hızlı devirleri müstesnâ böylesine cesûrâne bir beyanda bulunmuş değillerdir. Bilhassa çok partili hayata geçişten sonra başları daraldıkça kendilerinin de müslüman ve hatta dindar olduğunu söylemekten geri kalmamışlardır. Türk Ceza Kanunu'nun mâhud 163. maddesini getiren Şemseddin Günaltay bile yukardaki satırlardan anlaşılacağı üzere bu tiplerden biridir. Ancak Prof. Bahri Savcı, bu tarz harekette bir samimiyetsizlik ve lâikliğin gerçek mânâsına mugâyeret görmektedir. Zira dinin en saf ve berrak şeklinin dahi, ferdî ve içtimâî bütün davranışları şumûlüne aldığını onun siyasî sahaya müdâhalesi bertaraf edilmiş olsa bile, bu diğer sahalara tesirinin izâle edilemiyeceğini izah etmektedir. Ona göre, gerçek bir lâiklik anlayışına sâdık kalındığı takdirde, dinin bu «hurâfeden ârî» şekli karşısında dahi işte bu sebeplerle «müteyakkız» davranılmak lâzım gelmektedir. Çünkü Prof. Bahri Savcı, gâyet haklı ve yerinde olarak bilmektedir ki; Kemalist inkılâblar dini sâdece siyasî hayatta değil, ferdî ve ictimâî bütün davranışlara şâmil bir sûrette tesirsiz ve gayrı mer'i kılmak gâyesini gütmüşlerdir. Kendisi siyâset erbabından olmadığı için bu gerçeği, samîmi bir sûrette izhar ve ifâde etmekten çekinmemiştir. Şimdi bu görüşün doğruluğunu biraz da Kemailts inkılâbların bünyesinde mevcud zâtî delillerle şerh ve izah edelim.

(Devamı var)

FİLDİŞİ KULEDEN

Cemil Meriç

Neden Bir «Dünya Görüşü»müz Yok?

— II —

Sosyalist Dünya Görüşü:

Batı toplumlarının garip bir kaderi var, imtiyazlı sınıfların en güzide evlâtları ufukta kasırga bulutları belirir belirmez, kucağında geliştikleri imtiyazlılardan ayrılıp düşman sınıfa iltihak ederler. Soyluların birçoğu, ihtilâlin arefesinde kendi sınıflarına ihânet etmişlerdi. Burjuvazinin birçok şuurlu rükünleri de, geçen asrın ilk yarısından itibaren yeni bir sınıfın bayrağını yükselttiler. Sosyalizm, hodbin ve maddeci bir dünyada bir isyan ve ıstırap çığlığıdır. Sınıflar ve adâletsizlikler ortadan kalkacak, eşek arılarının yerini bal arıları alacaktır. Hristiyanlık eski dünyanın kölelik nizamına kıyasla bir tekâmüldü, bu yeni nazariye, insanın tanrı karşısında eşitliğini haykırmıştı. 17. asır, hürriyet yolunda bir adım daha ileri atmış, insanın akıl karşısında eşitliğini kabul ettirmişti. 1789 ihtilâli insanların siyasî eşitliğini gerçekleştirmiş bulunuyordu. Fethedilmesi gereken tek eşitlik kalmıştı; iktisadî eşitlik.

Bir kelimeyle, her üç ideolojinin ortak vasfı, sınıflı bir cemiyetin tezadlarını belirtmek ve bu tezadların mezarcısı olacaklarını haykırmaktır. Her üç dünya görüşü de birbirinin devamıdır. Sahneye çıkan her içtimâî sınıf, eski hâkim sınıfın ideolojisinden geniş ölçüde faydalanır. Batının Dünya görüşleri arasında bir kopuş yoktur, hepsi birbirini tamamlar. Tekrarlanan hep aynı şarkı. Hristiyanlık, cebbar ve mütehakkim Roma'ya karşı esirlerin isyan çığlığıdır. Hürriyete susamış insanların çığlığı. Önceleri bir şefkat ve merhamet remzidir. Hz. İsa, sonraları imtiyazları meşrûlaştıran bir tecrid olur. İncil, Avrupa insanının kanlı dişlerini ve yırtıcı tırnaklarını sökemez. Burjuvazi ezilen insanlığın, ezelî aklın, cihanşümul adâletin temsilcisi olarak ayaklanır. Devrim tarihçilerine göre, insanlık tarihi 1789'a kadar bir sınıf kavgası tarihidir. 89'la yeni bir çağ açılmıştır, sınıf yoktur artık, milletler daha doğrusu beşeriyet vardır. Heyhat liberalizm de parlak vaadleri gerçekleştiremez, eski imtiyazlıların yerini yeni imtiyazlılar alır. Daha sert, daha hayâsız, daha azgın imtiyazlılar. Bu defa da, sosyalizmin iyi yürekli kâhinleri insanlığa aynı müjdeyi tekrarlar: Sosyalist devrim bütün imtiyazlıların ölüm çanı olacaktır.

Bize gelince:

İmdi Devlet-i Aliyye için Hristiyanlık bir abesler mecmuasıydı. Küfür dünyasına acıyarak baktı Osmanlı.

Haçlı orduları cihanşumul bir hakikatın tebliği için değil, hasis ve habis emellerin tahakkuku için dövüşüyorlardı. Talancı Avrupa'nın akınları İslâm'ın yalçın irâdesi, aşılmaz mukavemeti karşısında bozguna uğradı. Avrupa Devlet-i Aliyye'den insanca yaşamağı, adâleti ve hürriyeti öğrendi. Maddenin manâ, abesin hakikat, barbarlığın medeniyet karşısında hezimeti idi bu. Bir kelime ile, muharref Hristiyanlığın Devlet-i Aliyye'ye sunacağı hiçbir hakikat yoktu.

Sonra Kanun-u Kadîm unutuldu, ikbâli, idbar takib etti, nizam-ı teşettüt. Kapitalizm Devlet-i Aliyye'yi çökertirken, liberal dünya görüşü de yeni bir içtimâî zümreyi büyüledi. Zavallı intelijansya! Bu ideolojinin nasıl bir dünyada hazırlandığını, hangi tezadları, hangi iştihaları, hangi ihtirasları peçelediğini bilemezdi. Avrupa'ya âşıktı o, bir hayâl Avrupasına. Sınıf-ı Ulemâ ise, ne sanâyi inkılâbının farkındaydı, ne kapitalizmin. Keferenin bu yeni meydan okuyuşuna verecek hiçbir cevabı yoktu. Yeniçeri kışlalarını topa tutan II. Mahmud ulemâyı en tabii müttefikinden mahrum bırakmıştı. Bab-ı Âli yabancı sefâretlerin işgali altındaydı. Rical-i Devlet gaflet ve ihânet içindeydiler, sığınılacak tek kale kalmıştı: Kader. Oysa, ondokuzuncu asra kadar, Osmanlı ülkesinde her muammayı çözen, yekpâre ve insicamlı bir dünya görüşü, bir ortak şuur vardı: İslâmiyet. Binlerce düşünce ve duygu adamı, o ezelî hakikatın izahı, tefsiri ve ta'mimi işinde elele vererek çalışmışlardı. Bütün bir içtimâî nizam, bu yalçın fikir mimârîsine dayanıyordu. Herhangi bir içtimâî sınıfın değil, geniş bir câmianın yani İslâm ümmetinin emellerini, ihtisaslarını, bir kelimeyle hayat tecrübesini billurlaştırıyordu bu dünya görüşü. Ayıran değil birleştirendi. İslâmiyet'e göre, bütün inananlar kardeştiler, bütün inananlar, yani bütün insanlar. Tek kitap, tek Allah, tek hakikat, tek halîfe, tek dünya. Yunus'un mısralarını kanatlandıran, aynı iman. Mesnevi'deki pırıltılar aynı ezelî nur'un lem'aları. Aynı dünya görüşü Süleymâniye'de mimarî, Itri'de nâğme, Bakî'de şiir olarak tecelli etti.

Ekrem Hakkı doğru söylüyor: Osmanlı Medeniyeti İslâm câmiası içinde tamâmıyla müstakil ve bâriz farklarla ayrılan bir kül teşkil etmektedir. Türklerin dünya ve âhiret görüşlerindeki muvâzene ve istikrar, cemiyet nizamının asâleti, devletin işleyişindeki olgun âhenk, en mütevâzi ferdinden en yüksek seviyede olanına kadar kökleşmiş iman hayatı ve bunun dayandığı ferâgat, celâdet, serdengeçtilik büyük bir huzuru cemiyete hâkim kılmıştır. Öyle ki, dünyevî ve beşerî vasfından bir şey kaybetmeden, derûnî de olabilen bu dört başı mamur medeniyetin, cihan tarafından benimsenmesi hâlinde; dünyanın çehresi değişirdi. Bu medeniyetin san'atı da kâinat görüşünün ve zihniyetinin ma'kesi olacaktı ve olmuştur.

Heyhat!. Medeniyetler de ihtiyarlar. Sanayi inkılâbı, tabiatın korkunç kuvvetlerini batı insanının emrine verir. İslâm'ın çağlarla beraber gelişen hakikatları kalıplaştırılır. Nas'ların cihanşumul seyyaliyeti anlaşılmaz olur. Dumura uğrayan şuur, ezelî hakikatın sathında kalır. Avrupa'nın madde üzerindeki zaferleri inkıraz devrinin müteredddi ve mütereddit ulemâsını afallatır. İslâm'ın felâketi, hikmetine akıl erdiremedikleri bir gazab-ı ilâhîdir, susar ve sahneden çekilirler. Yerlerini Avrupa'nın imal ettiği yeni bir insan enmuzeci alır: İntelijansya.

Tanzimat intelijansyasında, islâmî dünya görüşü, yekpâreliğini kaybetmiştir. Hem suda hem karada yaşayan bir hilkat garibesidir bu intelijansya... Giderek büsbütün kopar mâzsinden, artık ne Asyalıdır ne Avrupalı, ne müslüman ne Hristiyan. Tek kitabın yerini binlerce kitap, tek hakikatin yerini binlerce şibh-i hakikat alır.

Evet, çöken bir dünyanın harabeleri arasında ilelebed yaşanamaz. Her cemiyetin belli bir değerler manzûmesine ihtiyacı vardır. Kendi değerlerini reddeden, asırlık irfanından uzaklaşan, ana dilini unutan bu bedbaht intelijansya kime, neye bağlanacak? Ne kendisi içtimâî bir sınıftır, ne herhangi bir içtimaî sınıfın temsilcisi. Hakikat tektir, hatâ sonsuz. Bu köksüz ve ufuksuz intelijansya ne yeni bir dünya görüşü imai edebilir, ne Batının ısrarla takdim ettiği çeşitli ideolojiler arasında bir intihab yapmak iktidarına sahiptir. Tasvib veya red bir şuurun ifadesidir. Şuurun ilk merhalesi idrâk. İdrak mukayeseye, mukayese irfana dayanır.

Avrupa'nın ideoloji diye benimsenen derme çatma ıslahat reçeteleri, içtimâî marazı, bir kat daha vahimleştirir. Çünkü, ideoloji bir bütündür. Her ideoloji belli bir dünyada, belli bir dünyanın mes'elelerine çözüm yolu bulmak için hazırlanmıştır. Batı tarihini bütün giriftliğiyle bilmeden bu ideolojileri anlamağa ve değerlendirmeğe imkân yoktur.

Kaldı ki, intelijansyamız bu yeni ideolojileri -daha doğrusu ideoloji-enkazını- ithâle çalışırken, Batıda yeni yeni tezadlar başgösteriyordu. Batı'nın yalanları Batı'yı da tatmin etmiyordu artık. Batı'nın içtimâî altyapısını tanımıyorduk. Her ideoloji içtimâî bir sınıfın menfaatlarını ifâde eder. Belli bir mânevî iklimde doğmuştur. Asırlarca devam eden bir çalışma sonunda her parçası üzerinde yıllarca düşünülerek olgunlaşmıştır. Tutarlılığını koruması için, boyuna ayarlanır. Sınıflarla beraber gelişen bu düşünce mimârisini nasıl kavrayabilirdik? Avrupa fikriyatını bir ilmihal olarak ezberlemeye kalkıştık.

İntelijansyamız, 1960'lara kadar, aynı yalanları çeşitli üslûplarla tekrarlayan, tefekküre tamamen kabiliyetsiz bir zümredir. Efendisinin ilâçlarını çalıp içen ahmak uşak!

Sebil

İNCELEME

İBRET AYNASINDA ÇEHRELER

M.Ertuğrul Düzdağ

MOİZ KOHEN TEKİNALP

— V —

KEMALİZM'DEN EVVEL ISLAHAT HAREKETLERİ'NDEN

Kemalizm'in müstakil bir hareket olduğu, Ziya Gökalp'ın başlattığı hareketle alâkası olmadığı, çünkü ilk hareketin dinden kopamadığı:

«İşbu sebeple rahmetli üstâdım Ziya Gökalp'ın Türkçülüğü - tabir mazur görülsün - bir nevi teslisten ibâretti.

«Düsturu şu idi: Türk Milleti'ne, İslâm Ümmeti'ne, Avrupa Medeniyeti'ne mensubum!.

«Yani Türk'ün milli vicdanını asırlarca müddet boyunduruk ve esâret altında tutan şeriat zihniyeti halâ vaziyetini muhafaza ediyor, henüz uyanan Türk milli vicdanını, rüşeym hâlinde iken, ilk fırsatta boğmaya hazır duruyordu.

«(...) ve bilhassa bu sebepledir ki; Kemalizm'in ilk hamlesi teokrasi aleyhine tevcih edilmiş ve bu kara kuvvet bir darbede yıkılmıştır. Kemalizm bidâyetten bir tek tanrıya tapmıştır: Millicilik.» (s. 30-31)

YENİLEŞEN BİR VATAN VE YENİ BİR MİLLET'TEN

Hilâfet'in ilgâsı Kemalizm'e yeni bir merhale açmıştır. Şimdiye kadar yalnız tesviye ameliyelerine şâhid olmuştuk. Filhakika, yapıcılık eserine, yenileşmiş bir vatan ve yeni bir millet yaratmak işine başlamadan evvel, Padişahlık ve Hilâfet gibi korkunç mânialarla dolu sahayı tesviye etmek lâzımdır.

«Artık, Atatürk'ün, kalbinde saklamağa mecbur olduğu milli sır kalmamıştı. Yeni binanın inşâasına başlama emrini vermenin zamanı, yeni devleti, yeni vatanı ve yeni Türk'ü yaratmanın nihâyet sırası gelmişti.» (s. 69)

HALK PARTİSİ'NDEN

«Türkiye'de Büyük Önder'in partisine muhâlif bir parti tasavvur edilemiyeceği gibi, yine Büyük Önder'in başkanlık ettiği bir partinin, bütün milleti temsil etmiyen bir parti olacağı da tasavvur edilemez.» (s. 86)

KAHROLSUN ŞERİAT HÜKÜMETİ'NDEN

«Lozan muâhedesinden sonra, İstiklâl mücâdelesi (...) dahili düşmana tevcih edildiği zaman, kafası ezilecek olan bu düşmanın adı teokrasi idi. (...) Ve hep aynı muzır zihniyet yüzünden bütün Türk Milleti. göze görünmez kafeslerin arkasında Garp kültüründen uzak, menbaı Arabistan çöllerinde bulunan ruhânî ve şer'i kanunların tesiri altında yaşamaya mecbur bulunuyordu.

«Kemâl Atatürk, hasmın kuvvetini hiç bir zaman azımsamamıştır. Ona cepheden hücum etmenin cüretkârlık olacağını bilmiyor değildi.» (s. 94-95)

«Ankara, (...) teokrasi ve şeriatle onun peşinden giden mutlakiyetin muhtemel bir hücûmuna karşı, yeni Türk demokrasisinin sığındığı bir kale olmuştur.» (s. 96)

«Türk Milleti, tıpkı bütün öteki müslüman milletler gibi, gayrı islâm diyarlardan gelen yenilikleri reddediyordu. «Kâfirler» gibi hareket etmek, onlar gibi giyinmek, onların usul ve âdetlerini almak, Şeriat-i Muhammediye'yi inkâr etmek demekti. (...) En münevver, din nokta-i nazarından en serbest düşünen Türkler bile Avrupalı serpuşu olan şapkayı giymeyi, affedilmez bir dinsizlik telâkki ediyorlardı. (...) Avrupa'dan avdet eden genç bir müslüman, şapkalı olarak vapurdan çıkıp müslüman toprağına ayak basmak cür'etini göstermişti. Polis derhal kendisini tevkif etti. Bazı gazeteler bu adamdan büyük bir nefret ve şiddetle bahsettiler. Ve bu hâdisenin cereyanı sırasında, rejim, Cumhuriyet rejimi idi.» (s. 99-100)

«Sarığın, festen çok daha tehlikeli olduğunu söylemek zâiddir. Sarık bir remiz, bir tılsım değil, bir düşmandı, şeriatin tâ kendisiydi.» (s. 104)

Beşinci Kitap

«TÜRK RUHU»

İstanbul 1944, Ahmed Sait Matbaası.

XXIV + 287 Sayfa, Remzi Kitabevi.

Kitap «Tekin Alp» imzası ile çıkmıştır. Metinden önceki 24 sayfalık kısımda şu bölümler vardır:

a. Şemseddin Günaltay'ın mektubu.

b. Tekin Alp'ın buna cevabı.

c. Fransızca baskıya ait önsöz'ün tercümesi.

d. Fihrist.

GÜNALTAY'IN MEKTUBU:

Tekin Alp:

«Türk Tarih Kurumu Başkanı ve Büyük Millet Meclisi birinci Reis Vekili Muhterem Şemseddin Günaltay'dan bu eserin Türkçe baskısına mahsus olmak üzere bir mukaddeme yazmasını rica etmiştim. Cevap olarak aşağıdaki mektubu aldım.»

Diyerek, Günaltay'ın (Ankara, 29.2.1944) tarihli mektubunu derc etmiş.

Bir sayfa tutan mektubun baş tarafı:

«Muhterem Tekin Alp,

«Türk Ruhu adlı eserinizin basılan formalarını aldım. Çok teşekkür ederim. Daha rahmetli Ziya Gökalp'la beraber yaptığımız toplantılarda yakından meşgul olduğunuzu bildiğim bu mevzu hakkında en çok ihtiyaç duyulduğu bir zamanda bir kitap yazmanız milli kültür için çok faydalı ve yerinde bir iş olmuştur. Sizi candan tebrik ederim.»

Günaltay mektubunda: «Ana esaslardaki hüküm ve görüşlerine tamamiyle iştirak ettiği Türk Ruhu hakkındaki düşünceleri»ni sıhhî durumu ve vazifeleri sebebiyle uzunca yazamadığını bildiriyor ve sadece Cengiz'in Türk sayılmasına itiraz ediyor. «Moğollarla Türkleri aynı ırktan sayan eski telâkkiler, yeni buluşlar karşısında bugün çürümüş ve tarihe gömülmüştür» diyor.

Mektubun sonu:

«Sizi tekrar tebrik ederek saygı ve sevgilerimi sunarım.»

Günaltay'ın mektubu ile Tekin Alp'ın cevabı Türkçe baskının Önsöz'ünü teşkil etmektedir. Tekin Alp cevabında:

«Tekin Alp» imzası ile 1944 de çıkan kitabın kapağı

Cengiz ve benzerlerinin ırken Türk olmasalar da, rûhen Türklüğü temsil ettikleri için «Türk» saydıklarını söylüyor.

Önsöz'ün altındaki tarih (Mart 1944) tür.

Fransızca baskının önsözü:

Bu önsöz de şöyle başlıyor:

«Bu işe başlamadan önce, Türk ruhunu tahlil selâhiyetini hâiz miyim diye bir çok defa düşündüm. Türk vatandaşı olmak itibariyle, hâdisenin gerektirdiği kadar, tam objektif kalabilir miyim? Doğrusunu söyliyeyim? Bu suâle açıktan açığa müsbet cevap vermek cesaretini gösteremedim.»

Devamında, kitap ve mevzuu hakkında bilgi verilmektedir.

KİTABIN BÖLÜMLERİ

287 sayfalık kitap dört kısım ve bir «Netice» halinde toplanmış 33 fasıldan ibarettir.

Kitabı teşkil eden 33 faslın başlıkları:

«BİRİNCİ KISIM: Türk ruhu ve milli kahramanlar - Türk deyince ne anlıyoruz - Milli ruh deyince ne anlıyoruz - Irkların müsâvatsızlığı - Türk ruhunun yapısı nedir - İrâdeli meyil ve harektler, şuursuz görenekler, insiyaklar - Irk, muhit, zaman - İrsiyet ve Ataya çekme (Atavizme) - Atalar hayatı - Türe ve yasa - Yasanın yükselişi ve alçalışı - Göçebelik ve dinamizm - Civanmertlik hasletleri - Mete ve Atilla.»

«İKİNCİ KISIM: Sentetik ruh - Türkçülük ve İslâmcılık - Osmanlı imparatorluğunun uzun sürmesi - İslâm medeniyeti - İlk darbeler - Bizans tesiri - Şark tevekkülü - Türk birliği - Tanzimat Islahatı - Namık Kemal (İslâmiyet devrinin şahıslanışı).

«ÜÇÜNCÜ KISIM: Meşrutiyet - Ziya Gökalp.

«DÖRDÜNCÜ KISIM: Diriliş - Armazol ve Ahriman - Yeni Türkiye ve Atalar ruhu - Atatürk ve İnönü.

«NETİCE: İnhitat ve satvet.»

KİTABA DAİR:

Hilmi Ziya Ülken «Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi» adlı eserinde «Türk Ruhu»nda ileri sürülen fikirleri şöyle hülâsa ediyor:

«Tekin Alp son kitaplarını, yani Kemalizm ile Türk Ruhu'nu Atatürk devrine tahsis etmiştir.

«Bu son kitapta Türk ruhunu dört devreye ayırıyor: 1) Atalar devri: Onca bu, Türkler ve Moğolların Orta Asya'daki ortak tarihinin yetiştirdiği kahramanlar devridir. 2) İslâmlık devri: Bu da Gökalp'in ümmet devri dediğine karşılık olup burada Türk ruhu, İslâm ruhu tarafından yutulmuştur. Tekin Alp bunun son temsilcisi olarak Namık Kemal'i görüyor. 3) Meşrûtiyette uyanan millî şuur, İslâmcılık ve Osmanlılık içinde belirmeye başlamıştır. Temsilcisi Gökalp'tır. 4) Cumhuriyette doğan asıl milli ruhtur ki ifadesini Atatürk ve İnönü'de bulmuştur.»

KİTABIN ÖNEMİ

«Türk Ruhu» Moiz Kohen'in «Kemalizm» ile birlikte en mühim eseridir. Orta Asya Türklerinden ve Moğollardan başlıyarak bütün Türk tarihi siyâsi, dinî ve kültürel bakımlardan incelenmektedir.

Tekin Alp'ın tarihe bakışı, onu tefsir edişi ve çıkardığı netice şüphesiz, çoğu defa yanlıştır. Fakat bakan gözün yabancılığına ve bakış açısının çarpıklığına göre bu netice de tabiidir.

Ancak bu tabii yanlışın dışında, Tekin Alp'ın. ele aldığı mevzuu etraflıca bildiği ve gayet kurnazca işlediği, takdirle. görülmektedir.

Parvus, Türk Yurdu mecmuasında çıkan, «Türk gençlerine mektup» başlıklı yazısında:

«Benim sesim Avrupa'dan geliyor halbuki sizin sesiniz milletinizin sinesinden çıkarak kendisini işittirmelidir.» diyordu.

(Devamı var)

İktisad

Dr. Kemal Varol

BİN DOKUZYÜZ YETMİŞLER TÜRKİYESİNİN İKTİSADÎ KALKINMASININ TAHLİLİ VE SON GELİŞMELER

— 7 —

5d. İŞÇİ - İŞVEREN MÜNÂSEBETLERİ

Bilindiği gibi 1963 yılında çıkarılan İş Kanunu ve Grev ve Lokavt kanunu ile Türkiye'de işçi işveren münâsebetleri yeni bir esasa bağlanmıştır. Böylece işçilerimize artan hayat pahalılığına karşı korunabilmek ve artan milli gelirden kendilerine düşen payı temin hususunda yeni bir hukuki imkân getirilmiştir. Zamanla ülkemizde sendikalar çoğalmış, aynı iş yerinde birden fazla sendika faaliyet göstermeye başlamıştır. Böylece iş yerlerimizde hem sendika içi rekabet, hem de sendikalar arası rekabet hız kazanmıştır. Böyle bir rekabet vasatında kendi taraftarlarını çoğaltma ve işçiyi temsil edebilme maksadiyle sendikalarca işveren aleyhinde ve işçi lehinde pek çok vaadler yapılmaktadır. Yapılan vaadleri en yüksek seviyede yerine getirebilen sendikalar itibar kazanarak işçiyi temsil etme hakkını elde edebilmektedirler. Ancak böyle bir vasat işçi sendikaları ile işveren münâsebetlerini gittikçe gerginleştirerek bir takım kanun dışı hareketlere dahi sahne hazırlamıştır. Bazen işveren tamamen bir kenara itilerek, sendikalar arası mücâdelelerin kanun dışına taşdıkları görülmüştür. Bu hâdiseler ve işverenin kaldıramayacağı ölçüdeki talepler son zamanlarda milyonlarca işsizi olan ülkemizde yatırım isteksizliği gibi bir vasatı hızla hazırlamıştır. Günümüzde işçi sendikalarının isteklerinin hangi seviyeye ulaştığını gösterme açısından bir misal vermeyi uygun görüyorum.

Bir iş yerinde işçi ve üçüncü bir aracının oy çoğunluğu ile uzlaştırma heyetince kabul edilen ücret talebi iki yılda saat başına 830 kuruş, yıllık ortalaması ise 615 kuruş olarak karşımıza çıkmaktadır. Çıplak olan bu ücretin giydirilmiş durumu işverene işçi başına yılda ortalama 33500.— TL. ek mâli külfet getirmektedir. Bu da mevcud ücret ödemlerinin yüzde yüzüne tekâbül etmektedir. Türkiye'de çalışan nüfus 15.6 milyon olarak hesab edilemekle beraber toplu sözleşmelerden istifade edebilen nüfusumuz ancak 1.8 milyon kadardır. Böyle bir ücret artışının 1.8 milyon işçiye aynen tatbiki halinde ortaya çıkan rakam 61 milyar liradır. 520 milyar TL. milli geliri olan yüzde sekizlik kalkınma hızını hedef alan ülkemizin sâbit fiyatlarla önümüzdeki yıl sağlamasını beklediğimiz milli gelir artışı 41.6 milyar TL. olduğuna göre bu demektir ki, yukarıda bahsi geçen uzlaştırma hey'eti teklifinin kabulü halinde milli gelir artışının tamamı yalnızca 1.8 milyon nüfus kesimine aktarıldığı gibi, nüfusun diğer kesiminin 1975 yılındaki milli gelirden ellerine geçen payın da 1976 yılında gerçek olarak düşmesi bahismevzuu olacaktır. Bu zammın bahismevzuu iş yerinde mâliyetlere yüzde 35 tesir edeceği gözönünde tutulursa, her iş yerinde yapılacak benzeri toplu sözleşmenin ülkemizi çok yüksek seviyede mâliyet enflâsyonuna iteceği aşikârdır. Diğer bir husus da, bahismevzuu iş yerinin 1975 yılında beklenen 25 milyon TL. lık kârına mukabil 61 milyon TL.'lık ek mâli külfet getiren yeni ücret zammı talebi böyle bir iş yerinin sabit mâmûl fiyatları ile faâliyeti halinde kapanması gibi bir durumu kaçınılmaz hâle getirecektir. Böyle bir gelişme ülkemizde yatırımların engellenmesine vesile olmaktadır.

Diğer taraftan ülkemizde, bilhassa devlet müesseselerinde toplu sözleşme sahasında tam bir keşmekeşlik mevcuttur. İşveren durumunda bulunan amme personeli, işçi sendikalarının bütün isteklerine kârlılık, verimlilik anlayışından tamamen uzak kalarak boyun eğdirilmektedir. Yurt gereçeklerine aykırı da düşse, işçi sendikalarının her türlü isteklerinin kabul edilmesi, son yıllarda iktisâdi hayatta işsiz, sâbit ve dar gelirli milyonlarca nüfûsumuz aleyhinde gelişmelere sebebiyyet vermektedir. Devlet müesseselerinde son yıllarda artarak kendini hissettiren finansman açığının ve bu açığın hazine ve Merkez Bankası kaynakları üzerinde kurduğu baskı; eskisinden çok daha fazla bu krizli dönemde muhtaç olduğumuz fiyat istikrarı mes'elesini çıkmaza itmektedir. Üstelik herhangi bir amme müessesinin kabul ettiği bir zam talebinin kendisinden sonraki toplu esözleşmelere basamak teşkil edeceğinden, normal olarak hükümetlerin inhisarında olması lâzım gelen ücret fiyat mekanizmasının direksiyonunu, dolaylı olarak işveren durumunda bulunan amme peresonelinin eline geçmiş olmaktadır. Ülkemizde fiyat -ücret muvâzenesi, milli gelir dağılımı, yatırım, tasarruf gibi önemli konularda menfi sonuçlar doğuracak her türlü sendika taleplerinin karşılanmasını önleyici hiç bir tedbir yoktur.

Bu bakımdan takip edeceği iktisâdi ve mâli siyâsetlerle kendisini iş başına getiren milletimize karşı her türlü mes'uliyeti taşıyan hükümetlerin bu siyâsetlerini tamamen sekteye uğratabilecek kararları, çok sınırlı ölçüde mes'uliyet taşıyan bir kaç amme personelinin terk etmesi uygun olmayacağı tabiidir. Kısaca teklifimiz asgari ücret ve taban fiyat gibi önemli iktisadi siyâset kararlarında olduğu gibi ülkemizde fiyat-ücret sisteminin hükümetlerce hedef ittihaz edilen istikamette gelişimini sağlamak maksadiyle hiç olmazsa devlet müesseselerince yapılan toplu sözleşmelerin getireceği mâli külfetin üst sınırını, yine hükümetlerce tesbit edilmesidir.

TUĞRA

MUSTAFA YAZGAN

Doğruluk Fazileti

İnsan **«Ahsen-i takvim»** üzere yaratılmıştır. Kur'an bu gerçeği böylece bildiriyor:

«— Biz, hakikat, insanı en güzel bir biçimde yarattık» (Et - Tin: 4 -).

Bu yaratılış sırrının icâbı olarak insan, **«İyilik - Doğruluk ve Güzellik»** vasıflarıyla süslenmiştir. Bu vasıflar fertlerde ve cemiyetlerde **«Din - İlim ve San'at»** vasıtasıyla tezâhür ve tecelli eder. Doğruluk ve güzellik, aslında iyiliğin birer şûbesi olduğu için biz ilim ve san'atı da din'in bir unsuru kabul etmek mecburiyetindeyiz. O halde **«Ahsen-i takvim»** üzere yaratılan insan'ın ilk ve açık vasfı **«Dindar» olmasıdır.**

«Ahsen-i takvim» in yüceliğini ve güzelliğini idrak edebilmek için, bu yaratılışın buna tamamen zıd bir zeminde mukayese edilmesi lâzım olduğu hikmetini düşünüyoruz.

Yukarıdaki Kur'an âyetinin devamında:

«— Sonra onu aşağıların aşağısına çevirdik» (Et - Tin - 5) buyuruluyor. Bu ikinci tecellide **«Kötülük - yalan çirkinlik»** ortaya çıkmaktadır. Bu menfi vasıflar fertlerde ve cemiyetlerde **«Dinsizlik - cehâlet - kabalık»** şeklinde ortaya çıkabiliyor. Cehâlet ve kabalık aslında dinsizlikten neş'et edilen menfi birer vasıf olduğuna göre, insan ya **«Dindar»** yahut **«Dinsiz»** olmak arasında tercih yapmak mecbûriyetindedir.

İnsanlık tarihi **«Dindarlar»** ile **«Dinsizler»**in mücâdele ve mücâhade tarihinden ibârettir.

Milletlerin tarihlerine dikkat edenler, aynı zıddiyetin amansız savaşını seyrederler.

Her insan kendi nefsine baksın. Bütün bir ömür, **«Dine tâbi olmak»** ile **«Din'den uzaklaşmak»** arasında dayanılmaz bir muhârebeden ibâret değil mi?... Ve sonunda her nefs, hangi tarafa zafer hakkı vermişse, o tarafa Allah'ın takdir ettiği mükâfat ve mücâzat ile karşılaşmıyacak mı?

●

Doğruluk, Islâm'dadır. İmânda, ibâdette, ilim'de, san'atta, hayatta, âhirette, ezelde ve ebedde **«Doğruluk»** İslâm'ın düsturudur. Müslüman alnını secdeye koyduğu demlerde ve her an:

«— (Allahım!) Bizi doğru yol'a, kendilerine ni'met verdiklerinin yoluna ilet» (El - Fatiha: 5) diye yalvarır.

Müslüman bilir ve inanır ki:

«— O (Allah) kimi dilerse onu doğru yola iletir» (El - Bakare: 142 - 213)

İslâm'da **«Doğruluk»** bir faziletdir. Üstünlüktür, yüceliktir. Zira **«Doğruluk»**'un ilk şartı **«Allah'ın hakkı ve hukuku»** önünde secdeye kapanıp **«Allah'a kul olmak»** tır. Allah'ın hakkını tanımayan, kul hakkını hiç tanımaz. Ne Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Beyannamesi, ne Adalet Divanlarının kararları, ne lâik kanunların hükümleri **«kul hakkı»** nı tanıtamaz, kabul ettiremez bu zâlimlere.

Allahın kitabı Kur'an'da **«Doğruluk»** hakikat olan bir yol şeklinde ifade ediliyor. Allah'a imân etmek, o'nun kudretine sarılmak, Kur'an'a bağlanmak, Peygamberlerin bildirdikleri hakikata şeksiz ve şüphesiz inanmak, bu yol ile peygamberlere, sıddıklere, nebilere, şehidlere arkadaş olmak, hülâsa gerçek ve derin bir mü'min olmak **«Doğruluk»** yoluna girmenin neticeleri hâlinde ortaya çıkıyor. İyilikleri emretmek, kötülüklere mâni olmak **«Müslüman»** ın vazifesidir. Kur'an emredilecek bütün iyilikleri muhtelif sûrelerin, muhtelif âyetlerinde belirttiği gibi, kötü olan, yasak olan, zararlı olan bütün durumları da düşünebilen, iyiyi kötüden tefrik edebilen insanlara bildiriyor.

Allah, bütün hakikatları kullarına bildirdikten sonra şöyle buyuruyor:

«— Şüphesiz ki, (emrettiğim) bu (yol) benim dosdoğru yolumdur. O halde ona uyun. (Başka - aykırı) yollara tâbi' olmayın. Sonra sizi O'nun (Allahın) yolundan ayırır. İşte (Allah) size bunları emretti ki, (kötülükten) sakınasınız.» (El-En'am: 153)

●

Doğru sözün, doğru insanın, doğru düşüncenin iltifat görmediği, kalb kapılarının yüzlerine kapandığı, **«Doğruluk»** faziletinin didik didik edildiği bir cemiyette kime, ne söylersiniz? En doğru hüküm olan **«Allah'ın şeriatı»** nın bile neredeyse idamlık suç telâkki edildiği bir cemiyette **«Doğruluk»** ideali gönüllere bir sancak gibi nasıl dikilecektir? Sual budur.

İsrail Üzerine Amerikan Baskısı

İsrail başbakanı Itzhak Rabin geçenlerde Waşhington'a geldiği zaman, başkan Gerald Ford, ona da; 1975 Kasımında Amerika'yı ziyaret eden Mısır Devlet başkanı Enver Sedat'a tertiplenen ayârında, parlak bir karşılama merâsimi yapılması emrini vermişti.

İsrail Başbakanı Rabin ise, Amerikan idarecilerle konuşmalarının güçlükler ve yapmacık nezâket kaideleri içinde cereyan edeceğinden endişeliydi. Merâsim Beyaz Saray'ın önündeki sahanlıkta başladı ve Rabin, kırk dakika süren bu merâsime bardaktan boşanırcasına y a ğ a n y a ğ m u r altında başı açık katlanmak mecburiyetinde kldı. Tek tesellisi, Başkan Ford'un da yanında bulunması ve aynı vaziyete tahammül göstermesiydi. Beşyüzü çocuk olan iki bin dâvetli de aynı vaziyetteydi. Rabin'in: «Yahudi an'anesinde yağmur bereket mânâsınadır» düşüncesi sûiistimâl edilmişti.

«Bereket», vaziyete uygun kelime değildi. İsrail başbakanı Rabin, Başkan Ford'la ilk konuşmasından itibâren Amerika'nın İsrail'e yaptığı askerî yardımdan 1977'de bir milyar dolarlık bir indirime gitmesinden şikâyetçi olmak zarûretini duymuştu.

Rabin, C.I.A.'nın eski ve yeni şefleri olan Wiliam Colby ile George Rush'a, Arap ülkeleri tarafından satın alınan silâhlar hakkında İsrail'in tertiplediği dosyayı sundu. Dosyadaki tahmin şuydu: Batı ve komünist blokuna dahil ülkeler, İsrail'in düşmanlarına 50 milyar dolar tutarında silah vermişlerdi.

Fakat, Rabin'in endişesi sadece tanklar, elektronik cihâzlar ve uçaklar mevzuunda değildi. Öyle anlaşılıyordu ki bu mevzular üzerinde Başkan Ford «gerektiğinden de biraz fazla» yatıştırıcı telkinlerde bulunmuştu. Arap ülkelerinin diplomatik faaliyetleri ve Moskova'dan aldıkları destek, İsrail için ayrıca endişe sebepleri oluyordu.

Muhtemelen Rabin, Birleşmiş Milletler'deki Amerikan heyetinin Başkanı Moynihan'ın Amerikan hariciyesine gönderdiği nikbin bir telgrafın «New York Times» gazetesinde neşredilmesiyle daha rahat bir hâlet-i rûhiyeye sahip olabilmişti. Birleşmiş Milletler'de her şeyin cesaretle konuşulması taraftarlığı ile şöhret yapan ateşli Moynihan «yeni milletler» blokunda çatlamalar tesbit ettiğini telgrafta ileri sürüyordu. Ve Amerikan Hariciyesinin (daha açık-çası Bakan Kissinger'in) hâdiselerin gösterdiği bu tekâmülden faydalanma yoluna gitmemesinden şikâyetçiydi.

Ne olursa olsun, Rabin, Ford ve Kissinger'le yaptığı üç görüşmeden ikisi sırasında, Amerikan idarecilerinin Arap devletleriyle müzakere fikrine bağlı kaldıklarını tesbit edebilmişti. Moynihan'a, Güvenlik Konseyi'nin Filistinlilerin bir milli devlete «bağlanmamak hakkı» tanıması halinde vetosunu kullanması yolunda tâlimât vermişlerdi.

Amerikan idareciler, karşılık olarak, İsrail'den Orta - Doğu'da barışa ulaşmak için seçecekleri yolda kendilerini takib etmesini istiyorlardı.

Fakat hangi yol?!...

Millî Gazete
OKUYUNUZ!

Akıncılar Derneği İstanbul Şubesi Kuruldu

Bir müddet önce umûmî merkezi teşekkül ettirilen «AKINCILAR DERNEĞİ» hızla vatan sathına yayılmakta ve mukaddesatçı gençliğin büyük bir alâka ve teveccühüne mazhar olmaktadır. «AKINCI ESNAF», «AKINCI MEMUR» ve «AKINCI İŞÇİLER» gibi çeşitli kollar ihdas ederek bütün Türk Gençliğini kucaklamak yolunda bulunan «AKINCILAR DERNEĞİ»nin şimdi de «İSTANBUL ŞÛBESİ» kurulmuştur.

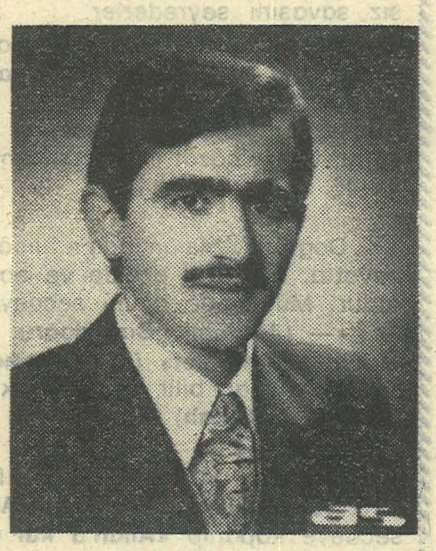

Akıncılar Derneği
Umûmî Reisi
TEVFİK RIZA ÇAVUŞ

28 Şubat Cumartesi günü M.T.T.B.'nin konferans salonunda Derneğin umûmi Reisi Tevfik Rıza Çavuş'un açış konuşmasıyle başlıyan kuruluş merâsimine kurulmuş ve kuruluş hâlinde bulunan yirmi iki ayrı şûbenin mümessili katılmıştır. Büyük bir dava heyecanı ve olgunluk içinde geçen bu merâsimle Akıncılar Derneği'nin İstanbul Şûbesi'nde vazife alan kardeşlerimizi tebrik eder, başarılar dileriz.

KUZEYDEKİ KONGRE

Sovyetler Birliği komünist partisinin geçen h a f t a b a ş ı n - da başlayan 25. kongresi, Fransız komünist partisinin Moskova ile bağlarını koparmasından sonra yararlı bir görünüş ve ruh hâli içinde açıldı. «Kardeş partiler» müşâhit heyetleri arasında Fransız Komünist Partisi Birinci Sekreteri Marchais'nin bulunmayışı, beş bin murahhasın katıldığı kongreye sakat bir görünüş vermişti.

Bizim solcu gazetelerden birinin başyazarı, «kardeş partiler» yokluğunu çoook yüksek mütalealariyla ortadan kaldırmağa çalışmış. Bu yazara göre, süper büyük devletin büyük başının derdi de buna göre olurmuş. Meselâ, Sovyet Komünist Partisi son iki yıl içinde onbeş milyon âzasından altı yüz bin kadarını kaybetmiş. Şimdi bizim solcu başyazarın bu hâdise karşısındaki teselli tefsirine bir göz atımız:

«Stalin dönemindeki kimi zaman kurşuna dizmekle sonuçlanan düşünsel (ideolojik) sert kıyımlar anımsanacak olursa bunun ileriye doğru bir gelişme, bir kendi kendini temizleme hareketi olduğu söylenebilir.»

Hani okuyanın dalgınlığına gelse, Stalin misâli verildikten sonra bu altı yüz bin komünist partisi azasının anladığımız mânâda temizlenmesine gidilmeden Sovyet Komünist Partisi'nin kendi kendini temizlediğine inanması işden bile değildir. Ayrıca, bu müreffeh başyazar, Fransız ve İtalyan komünist partilerinin «proleterya diktatörlüğü» nü bırakmalarından bahsederken bunun «Marksizm-Leninizmin temel ilkesi olduğunu ileri sürüyor. Tabii, Marks'ın «proleterya diktatörlüğü» sözünü sadece iki kere, o da müphem bir şekilde ağzına aldığından, aslında bunun Lenin tarafından işlendiğinden haberi yok. Bir de komünist Rusya'nın düşmanlarını hep dışarıda görmek hatâsına düşüyor. Halbuki hâdiseler, asıl düşmanların içeride olduğunu ortaya koymaktadır. Stalin, kızı Svetlana'nın bile o cehennemden kaçtığını, Soljenitsyne'leri, Sakharov'ları, Pliucht'leri hatırlamak istemiyor. Zaten diyalektiğe göre bunun böyle olması tabiîdir!.

ECEVİT ve MOBİLYALAR

CHP'liler bütçede hükûmete bir şey yapamayınca, Meclis dışında hükûmeti devirmek için ellerinden geleni ardlarına komayacaklarını söylemişlerdi. Bırakın ki, zaten sokak hareketlerinden baş alabildikleri yok ya. Neyse, Ecevit geçen haftanın ortalarında Demirel'in yeğeniyle alâkalı vergi iâdesini hedef tutan «Mobilya Yolsuzluğu» hâdisesini basın toplantısında ele aldı. Guyâ kendileri iktidarda iken bu meseleye bigâne kalmamışlar, Gümrük ve Tekel Bakanına da gerekli tahkikatı açtırmışlar.

Tabiî, bütün bunlardan, Demirel'in yakınlarına mekamının imkânlarına dayanarak menfaat temin ettiği için istifâ etmesi zarûreti çıkarılıyor.

Sonradan, hemen ertesi gün, Meclis'de şimdiki Ticaret ve Gümrük Bakanlarının izâhlarından öğreniyoruz ki; CHP bu mevzuda tahkikat filân açtırmış değildir. Bu da, Ecevit'in tahkikat açıldığını iddia ettiği tarihten on beş gün sonra, Demirel'in sahtekârlık yaptığı yeğenine, CHP Maliye Bakanı meşhur Deniz Baykal'ın yeni bir vergi iâdesi yapılmasını önlememesi...

Bütün bunlar ortada durup dururken, Ecevit «Demirel siyasi hayatta kalmak hakkını kaybetmiştir!». buyurmuştur.

Bir kere, böyle bir dâvâda ilk tahkikatın açılmasından neticeye kadar leyhde veya aleyhde beyanlarda bulunmak Usûl Kanununa aykırıdır. Ayrıca, dâvânın nasıl bir neticeye bağlanacağı bilinmediği bir sırada, elde bir kaziyye-i muhkeme varmış gibi Basbakanı istifâya çağırmak da ortaya tam bir hukuk bilgisizliği koymaktadır. Yine, bir yeğenin işlediği suçtan dolayı amcasını cezalandırmak, hele suçda iştirâk fiilini isbatlamadan ortaçağdan da geri, ancak Hamurabi kollektif cezalandırma usûlüne uygundur.

Neresinden tutsanız, karşımıza tam bir hukuk bilgisizliği ve bu bilgisizliğin müşahhas temsilcisi olarak Ecevit'in iktidar «dâussılası» nı ifade eden bir manzara çıkıyor. Bu kadar hatâ yapılmaz demeyiniz. Hukuk Fakültesine kayıtlı iken derslere gitmeyip tavla oynamağa gittiğini kendisiyle yapılan röportajlardan öğrendiğimiz Ecevit, elbette böyle feci hukuk hatâları yapacaktır. Dikkat edin, bütün davranışlarında hep zar atma kazancına bağlı olmanın getirdiği kaybedişler bulacaksınız!...

1976 TÜRKİYESİ VE KOMÜNİZM TEHLİKESİ

Cumhuriyet Gazetesi'nin solcu fıkra yazarlarından biri bakınız yazısının sonunda içtimâi mes'eleyi nasıl bir hendese mes'elesi basitliğine ir'ca ediveriyor:

«1976 Türkiye'sinde «komünizm tehlikesi» yoktur.

«Yeryüzündeki komünist liderlerin en güçlüsüyle İskenderun'da açılış törenleri düzenleyip kurdele kesenler bilirler bunu... 1976 Türkiye'sinde dışa bağlı sermayenin kâbusu, gerçekten milliyetçi bir anti-emperyalist iktidar «tehlikesi» dir.»

Maksad mâlum. Banka soygunlarını, solcu gerilla hareketlerini, devlet güvenlik kuvvetleri mensuplarının kızıl kurşunlarla öldürülmelerini kızıl hücreleşmeleri, milliyetçi gençlerin canlarına kıyılmasını komünizm işaretleri sayılmaktan kurtarmak. Hele komünist tehlikesi olmadığını Sovyet Başbakanı Kosygin'le birlikte İskenderun'da kurdele kesenlerin bildiklerini söylemesi ârifâne tecâhülün (!...) bir örneği. İskenderun'da kurdele kesmekle komünizm tehlikesini anlamanın ayrı şeyler olduğunu düşünmemesi de yine bir oyun. Amerika'dan buğday alan komünistler, hürriyetçiliğin hudutlarından içeriye sızmaması için tedbirler de almıyorlar mı? Fezada vasıtalarını birbirleriyle kenetleyen Sovyetler ve Amerikalılar fikir ve dünya görüşü bakımından da kenetlenebilir mi?

KOMÜNİZM'in menşeinin **SİYONİZM** olduğunu ispat eden eser

RUS İHTİLÂLİ VE YAHUDİLER

Fiatı 20 Lira

SEBİL YAYINEVİ
P. K. 808 - İSTANBUL

İSLÂM ÂLEMİNDEN

İslâm Dünya Bankası

İslâm Devletleri arasında kuvveden fiile çıkan ilk ciddi iktisâdi teşebbüs, İslâm Dünya Bankası'dır. Merkezi Cidde'de bulunan bu banka, son günlerde kuruluş formalitelerini ikmal etmiş bulunmaktadır. Lâik Türkiyede şimdiye kadar benzer teşebbüslere lâkayd kaldığı halde, bu bankaya on milyon dolarlık bir sermâye ile katılmıştır.

Öğrenildiğine göre İslâm Dünya Bankası, Türk resmi makamlarına bir yazı göndererek her seviyede teknik eleman istemiştir.

İslâm devletleri arasında sınaî ve iktisâdi sahada en ileri bir durumda bulunan Türkiye, bu gibi teşebbüslere katıldığı takdirde kendiliğinden lider durumuna yükselmektedir: İslâm Dünya Bankası bunun fiilî bir misalidir. Zira bu Banka'nın muhtac olduğu teknik personel de ancak Türkiye'den karşılanabilecektir.

Yetişmiş Türk elemanlarına İslâm Dünyası'nda yüksek ücretlerle nâmütenâhî iş vardır. Bu bakımdan, Avrupa yerine, İslâm Dünyası ile işbirliği yapmak, memleketimize sayısız menfaatler sağlıyacaktır.

İngilterede yaşayan Müslüman Türklerin her türlü dini ihtiyaçlarını karşılamak maksadıyle Londra'da «İslâm Türk Cemiyeti» adıyla yeni bir teşkilât vücûda getirilmiştir. Kısa zamanda büyük alâka gören bu cemiyet kendisine mahsus bir bina satınalarak buraya yerleşmiş bulunmaktadır.

LONDRA İSLÂM TÜRK CEMİYETİ

İngiltere Mümessilimiz İSMÂİL ERÜNSAL Bildiriyor.

Londra'da bulunan müslüman Trklerin her türlü dini ihtiyaçlarını karşılamayı gâye ittihaz etmiş bulunan bu cemiyetle muhâbere etmek isteyenler için adresini veriyoruz:

16 Green Lanes, N. 16.

Bu cemiyetin fahri başkanlığını aslen Türkiyeli olup Kıbrıs'da tavattun etmiş bulunan Şeyh Nâzım Efendi deruhte etmektedir. Şeyh Nâzım Efendi Ümmet Dergisine verdiği beyanatta İngiltere'de ellibin Kıbrıslı ve onbin de Türkiyeli müslüman olmak üzere cem'an altmış bin kişinin yaşadığını, bugüne kadar bunların dini ihtiyaçlarıyle alakâdar olan hiç bir cemiyetin bulunmadığını bildirerek İslâm Türk Cemiyeti'nin gâye ve faaliyetlerini anlatmıştır. Cemiyetin içinde bir de camii şerif bulunan kültür merkezinde dinî irşad dersleri verilmekte Türk çocuklarına gerekli telkinat yapılmaktadır.

YENİ BİR DERGİ

Avrupa'da İslâmî neşriyat yapan mevkûteler hergün çoğalmaktadır. Geçtiğimiz şubat ayında bunlara bir yenisi daha eklenmiştir: The UMMAH yani «Ümmet»

Ümmet'in ilk sayısı zengin bir münderecat ile yayınlanmıştır. Londra'da tahsilde bulunan Pakistanlı müslüman talebelerin çıkardıkları bu İslâmî dergi aylıktır. Başyazarı Türkiye'den evli bulunan Muhammed K. Kayani'dir. Gazetemiz SEBİL'den de büyük bir âlâka ile bahseden bu derginin basın hayatında başarılı olmasını dilerken, muhabere etmek isteyenler için adresini de veriyoruz.

74, Liverpool Road,
London. NL OQD.

Istanbul: Kadir Misiroglu, a well known writer and publisher has started SEBIL, a political, literary and historical weekly newspaper in Turkish. The first issue of this journal appeared on 2nd January, 1976. As mentioned in the first issue, the newspaper will publish articles and books in serialised form on the tyranny of Westernization in Turkey, and the results of the crimes perpetrated against the Turkish nation. The second issue carries two interesting articles on the Freemason movement and an article entitled "The Anatomy of Kemalism". The newspaper is full of interesting news and views on the history of Westernization in Turkey.

The Ummah (Ümmet) Dergisinin gazetemiz SEBİL'den bahseden satırları.

YUGOSLAVYA'DA 19 MÜSLÜMAN MAHKUM OLDU

Büyük ekseriyetini yüksek mektep talebesinin teşkil ettiği 19 müslüman Türk, rejim aleyhtarlığı yaptıkları iddiası ile komünist idârenin Priştine Ağır Ceza Mehkemesi tarafından 5 ila 15 yıl arasında değişen muhtelif ağır hapis cezasına mahkum edildikleri öğrenilmiştir.

Bir zamanlar dört kıt'aya hâkim olan devletimizin sadece bir vilayeti durumunda olup nüfusunun büyük ekseriyetini Müslümanların teşkil ettiği bu bölgede bugün dindaşlarımızın mahkûmiyetine vesile ittihaz edilen ve «rejim aleyhtarlığı yaptı» kılıfına sokulan suç (!...) damarlarında dolaşan kan ve inançlarının mahsulü olan müslüman olmalarının icabını yapmaktan başka bir şey değildir...

TESBÎT

Sâdık Özarslan

KAFA KİMİN?

«Bu vatan kimin?» der gibi birşey... Kafa kimin? Bu kafa kimin? Herkes evvelâ kendi kendine sormalıdır bu suâli. Bu kafa kimin? Aynı suâle biz de muhatâb olduğumuzdan hemen cevablandıralım: Kafa, kafa'nın içine hâkim olanındır. Yâni fikrin... Fikir kiminse kafa onundur...

Kafaya hükmeden fikirdir. Dikkat ediyorsanız, halkımız arasında: «Bu adam kafalı.» denilince o, adamdaki ve o kafanın içindeki fikir kasdediliyor. Kafasızlık da yine ona göre ortaya konuluyor. Demek fikir esas... Ve Kafa'dan maksad; dış güzelliği değil, iç aydınlığıdır. Mücerred kafanın pek o kadar değer ve ehemmiyeti yoktur. Kafa, muhtevâsiyle kafadır. Bir câmiin süsü nasıl cemaatse, kafanın da ziyneti ve tezyînât: fikirdir... Ve bu fikri, zikre döken insan, akıllı insandır.

Görülüyor ki; kafa, fikre muzâftır. O hâlde fikir nasıl olmalıdır? Her fikir yaşatıcı mıdır? Veya her fikir, yaşamakta ve yaşatmakta mıdır? Kafanın kafa olması ve öylece kalabilmesi için bize hangi fikir lâzımdır? Hiç şüphesiz, bunlar üzerinde de ciddiyetle durup düşünmek gerekir. Beyinli insanların işi ve meşgâlesi budur... kendilerine yakışan da budur. Muhakkak ki; fikirler yaşatıcı, hayat verici olmalıdır. Fikirler; kafaları yıkmamalı ve fakat yapmalıdır. Fikir; kafayı alt üst etmemeli, kafa sâhibini uçurumlara itmemelidir. Ve fikir kendimize ait olmalı; el malı olmamalıdır. El'e âid olan fikir kafayı da alıp götürür. Yabancı fikirler, yabancı kafaları doğurur.

Kafaların bizim olması için, içinin bizim fikriyatımızla dolması icâbeder. Unutmayalım ki; fikir bizim değilse kafa da bizim değildir. Hatırlayalım ki: «Elin at'ına binen teziner.» Atalarımız: «Sağlam kafa, sağlam vücudda bulunur.» derler. Ferd için böyle olduğu gibi, cemiyet için de bu, böyledir. Gerek ferd ve gerekse cemiyet bünyemizin sıhhatli bulunması, kafaları da kurtarır, korur ve yaşatır. Hastalıklı bünyelerin kafaları da hasta demektir. Hasta kafalar ise, bize yabancıdır, el malıdır. Çünkü yabancı fikirlerle yabancılaşmış ve yabanîleşmiştir.... Yabancı fikirlerle doldurulmuş ve şartlandırılmış bir kafa nasıl bizim olur ki? Nitekim bugün yabancı fikirlerin istilâsına uğrayan yabanî kafaların bizleri nerelere sürüklemek istedikleri «*eylem*»leriyle meydandadır.

Zannetmeyelim ki; bütün bu olup bitenler, öz kafanın mahsûlleridir... Bunlar, üvey kafaların bile işi değildir. Öz fikir, öz kafaya ve öz kafa da öz vatanına dâima sâhip çıkar, hâkim olur; vatanını ve milletini kem gözlerden korur. Bir insan, kalkacak... hem İngiliz ve Fransız gibi düşünüp yaşayacak ve hem de kafasının kendisine mahsûs olduğu iddiasında bulunacak... Bu, açık bir tenakuzdur; bu düşünce büyük tezatlar içindedir... Kafa benimse, içi de benim olmalıdır «Zevk işidir.» diyerek kafanın içini çıfıt çarşısına döndürmek, ayıptır, günahtır... çok mânâsız bir davranıştır.

Kafasına sâhip çıkanlar, fikriyatına da bakmalıdırlar. Başta dedik ya: Fikir kiminse kafa onundur, diye... Herkes fikrine bakmalı, zikrine bakmalı; kafanın kime âid olduğu hususunda sâlim bir karara varmalıdır. Ey dünyanın akıldânesi!.. Sen, içinden çıktığın kabuğa tükürürsen... sen, eloğlunun fikrinin kulu ve kölesi olursan... ve sen, senin gibi düşünmemeyi çağdaşlık, uygarlık şeklinde değerlendirir ve kendinden kacarsan... o zaman kafa kimindir? Hic düsündün mü?

ALPTEKİN
KONFEKSİYON
ELBİSE
PARDESÜ
İMAL ve TOPTAN
OSMAN
ALPTEKİN
Çakmakçılar Yokusu
Tarakçılar Cad. No.25
Telefon: 27 53 52 İST.

Hâlâ mevcut olan benzerlerini teşhis için okunacak tek eser

LAVRENS'in GİZLİ HAYATI

Sebil Yayınevi P.K.808 Istanbul

Sebil

DİN

İman Hakikatleri Etrafındaki Suallere CEVAPLAR

İSMAİL FENNÎ ERTUĞRUL

— X —

Sual: Lâkin bir kaç şey daha sormak istiyorum. Cenab-ı Allah nerededir?

Cevap: Cenab-ı Allah mekândan münezzehdir.

Sual: Her yerde mevcud değil midir?

Cevap: Her yerde mevcuddur. Fakat zâhir ulemasına göre zâtı ile değil ilmi ile mevcuddur. Vahdet-i vücûda kail olan mutasavvıflara göre, zâtı ile mevcuddur. Gökte olduğuna kail olanlar bile vardır. Lâkin bunlar sapık ve dalâlette kalan fırkaların birisi olan «*Müşebbihe*» fırkasından addolunurlar.

Sual: «Allah arş üzerine oturdu» meâlinde olan âyet-i kerime gökte olduğuna delâlet etmez mi?

Cevap: Hayır etmez. Çünkü Cenab-ı Allah'ın sıfatı insanın sıfatına benzemediğinden bu oturmak da insanın oturmasına benzemez. Müfessirler bu âyet-i kerimeyi müteşâbihattan (1) yani manası te'vile muhtac olan âyetlerden addetmişlerdir. Binaenaleyh bu âyet delil olamaz.

Sual: Mutasavvıflar ehl-i sünnet vel-cemaatten değil midirler?

Cevap: Onlar da ehl-i sünnettendirler. Yalnız vahdet-i vücudu kabul ettiklerinden dolayı bazı âlimlerin ta'n ve teşnîine (ayıplamasına) dûçar olmuşlardır.

Sual: Vahdet-i vücud ne demektir?

Cevap: Hakîki vücud bir olup oda Allah'ın vücûdundan ibârettir demektir.

Sual: Felsefede Panteizm denilen Vücûdiye mezhebi bu değil midir?

Cevap: Bu mezhep de vücûdun bir olduğunu kabul eder. Fakat bu bir kaç fırkaya ayrılır. Bir fırkanın mensupları bu vücud Allah'dır derler. Lâkin Allah'ın sıfatı hakkında İslâm akaidine muhâlif bir takım sözler söylerler. Diğer bir fırka da bu vücûdün madde olduğunu ve başka bir fırka da irâdesiz şuursuz iş gören bir cevher olduğunu kabul ederler.

Sual: Mutasavvıfların kabul ettikleri mezhebin bundan ne farkı vardır?

Cevap: Mutasavvıflar vücûd birdir ve Allah'ın vücûdundan ibârettir. Eşyanın ayrıca bir vücûdu yoktur. Onlar Allah'ın vücûdu ile kâimdir. Bu vücûd bir ayna mesâbesindedir. Onlar bu aynada tezâhür eden ve mütemâdiyen fena bulup yok olmakta olan bir takım sûretlerden ibârettir. Bu sûretlerin tamamı mahlûktur derler. Bu tezâhürün ilâhi irâde ve kudretle vukû bulduğunu ehl-i sünnetle beraber tasdik ettikleri gibi sâir itikadlarda da ehl-i sünnete tâbîdirler.

Sual: Vahdet-i vücûda kâil olanlarla buna itiraz edenler kimlerdir?

Cevap: Vahdet-i vücûda kail olanlar; Ebâyezid-i Bestamî, Cüneyd-i Bağdadî ve Huccetülislâm İmamı Gazalî, Necmeddin Kübra, Muhyiddin Arabî, Sadreddin Konevî, Celâleddin Rûmî, Abdurrahman Câmî, Abdulgani Nablûsî, İsmail Hakkı gibi meşâyih-i tarikattır. Vahdet-i vücûda karşı çıkanlar ise İbn-i Teymiye, Allâme Teftazani, Alâeddin Buharî, Aliyyülkarî' gibi bazı âlimlerdir.

Sual: Avrupa uleması da her şeyin meydana gelişini tabiata bağlıyorlar. Bu yalnız Allah lâfza-i celâlinin yerine tabiat kelimesini kullanmak değil midir?

Evet onlar Cenab-ı Allah'a tabiat namını veriyorlar ama Volter'in dediği gibi bu nam Allah'a yakışmaz. Çünkü tabiatta müessir olan kuvvetler olduğu gibi onlardan müteessir olan şeyler de vardır. Lâkin müessir olan kuvvetlerin kendileri de kudret ve ilâhî irâdeden müteessirdir, kabil ve munfaildir. Asıl hakiki fâil bu tesirlerin yegâne menbaı olan zat-ı ecell-ü âlâdır. Halk, icad yani vücûda getirmek, yaratmak demektir. Halbuki tabiatta olan şeylerin vâcip bir vücûda mâlik olmadıkları mütemâdiyen fena bulmakta olmaları ile tebeyyün ve tahakkuk etmiştir. Binaenaleyh oonlara Allah yani hâlik demek yalnız yakışıksız değil hakikate büsbütün muhalif bir sözdür.

Sual: Demek oluyor ki; vahdet-i vücud mezhebinde tabiî hadiselere hariçten bir müessir aramağa hâcet olmadığı gibi, Allah'ı inkâr etmek mahzuru da yoktur. Binâenaleyh bu mezhep tabiî ilimlerle uğraşanların işine yarayacak gibi görünüyor. Onun hakkında da biraz izahat verir misiniz?

Cevap: Vahdet-i vücûdu lâyıkıyla anlamak uzunca mubahâseyi gerektirir. İstediğiniz fazla mâlûmatı «Vahdet-i Vücud ve Muhyiddin Arabî nâmiyle yazdığım kitapta bulursunuz.

Sual: Din nedir?

Cevap: Kur'anda Allah'ın indinde din İslâmdır. Başka bir ayette, «Kur'an'ın nüzûlünden evvel size müslüman diyen Allah'dır,» buyrulmuş olmasına nazaran din birdir ve o da İslâm Dini'dir. (2) Bu din Allah'ın birliğine ve peygamberlerine imandan ibaret olup evvelden beri mevcuddur.

---

(1) Müteşâbih lügatte iki şeyin birbirinden ayırt edilemiyecek derecede birbirlerine benzemesi demektir.

Tefsir ıstılahında ise kendilerinden muradın ne olduğu ancak Allah ve Resulüne malûm olan; ümmet için onların mânalarını anlamak ümidi kesilmiş bulunan âyetlerdir. İki çeşit müteşabih vardır.

a) Hem lâfız ve hem mânası müteşâbih olanlar ki; bunlar bazı sûrelerin başında bulunan ve hurûf-ı mukattaa adını alan harflerdir.

b) Yalnız manası müteşâbih olanlar ki, bunlar da Hak Tealânın bazı sıfatlarını ifade eden âyetlerdir.

Yukarıda geçen ayeti kerime de bu çeşit bir müteşabihtir.

(2) Mütekellimler yani kelâm ilmiyle uğraşan âlimler dini yani İslâm'ı şöyle tarif ederler: «Din akıl sahiplerini kendi irâdeleriyle hayrın ta kendisi olân şeye götüren Allah tarafından vaz'olunmuş bir kanun-ı ilâhidir.

İNKILÂB MEZÂLİMİ

TÜRK MİLLETİ'NDEN GELECEĞİN TARİHÇİSİNE RAPORLAR

Kimse Cami'e Gidemiyordu

Ben aslen İstanbullu'yum. Çocukluğumda İstanbul'un Mercan semtinde otururduk. Babam, burada ahçılık yapan mütedeyyin bir zattı. Hatta, 31 Mart Vak'ası sırasında Selânik'ten gelen Hareket Ordusu mensublarına karşı, Sultan Abdülhamid Han Hazretleri'ne fark-ı muhabbetinden silâh istimal etmiş bu sebeple de bilâhare yakalanıp Selânik'e gönderilmiş ve orada iki yıl müddetle vol vapımında taş kırıcı olarak fiilen çalıştırılmıştır.

1933-36 yıllarında ben ilkmektebe gidiyordum. Boş zamanlarımda babama yardım ederdim. Çok defa yakınımızdaki Örücüler Câmii'nin imamının, müezzini göndererek babamı çağırttığına ve câmide hiç olmazsa bir tek cemaat bulunsun diye rica da bulunduğuna şâhid olmuşumdur. O devirde memlekette din ve îman müesseseleriyle en tabiî dinî davranışlara karşı böylesine dehşetli bir terör vardı ki; kimse câmie gidemiyordu. Bu yüzden bir çok câmi boş kalıyor, namazları imamlarla müezzinler tek başlarına kılıyorlardı. Babamın kimseden çekinmiyeceğini bilen komşu câmiin imamı bu sûretle adam göndererek hiç olmazsa onunla bir cemaat teşkil etmek istiyordu.

O tarihlerde bayram merâsimleri Bâyezid'de başlar Taksim Meydanı'na kadar marşlar söyliyerek yürünür ve Taksim'de söylenen nutuklarla nihâyete ererdi. Ben Bâyezid Beşinci İlkmektebinde okuyordum. Her bayram bizi bu şekilde marşlar söyliyerek Taksim'e kadar götürüp sonra da mektebe geri getirirlerdi. O yıllarda söylediğimiz marşlardan birisi bestesi ve güftesiyle halâ hatırımdadır. Buna benzer bir çok marş söylüyorduk. Fakat bu, hatırladıkça tüylerimi ürpertecek derecede sarahaten küfrü terennüm eden bir marştı. Güftesi aynen şöyledir:

Yeri göğü yaratan,
Tanrı'ya ilk eş olan,
Sensin ancak acunda,
İlk ay, ilk güneş olan...
Sensin bize can veren
Güç veren iman veren
Yaşa, ey ulu Atatürk!..

Birgün bu marşı manâsını düşünmeden babamın yanında mırıldanmışım. O, asabiyet-i diniyye sâhibi olan merhum önce ne söylediğimi anlamamış, sonra kulak kabartarak bu sözleri dinleyince bana şiddetle bir tokat vurmuş ve bunu bir daha söylemememi tenbihlemiştir.

CHP'nin hâkim-i mutlak bir sûrette vatanı tasarrufuna aldığı o devirde yaptıkları anlatmakla bitmez. Ben size şimdilik şâhid olduğum «İnkılâb Mezâlimi»nden bu kadarcık bir kısmını naklederek mâruf sütûnunuzda nesrini rica ederim.

Mehmed KÜRE
Balat Mollaaşki Mah. Dökmeci İbrahim Sok. Nu. 3
FENER — İSTANBUL

Sebil

DİN

İman Hakikatleri Etrafındaki Suallere CEVAPLAR

İSMAİL FENNÎ ERTUĞRUL

— X —

Sual: Lâkin bir kaç şey daha sormak istiyorum. Cenab-ı Allah nerededir?

Cevap: Cenab-ı Allah mekândan münezzehdir.

Sual: Her yerde mevcud değil midir?

Cevap: Her yerde mevcuddur. Fakat zâhir ulemasına göre zâtı ile değil ilmi ile mevcuddur. Vahdet-i vücûda kail olan mutasavvıflara göre, zâtı ile mevcuddur. Gökte olduğuna kail olanlar bile vardır. Lâkin bunlar sapık ve dalâlette kalan fırkaların birisi olan «*Müşebbihe*» fırkasından addolunurlar.

Sual: «Allah arş üzerine oturdu» meâlinde olan âyet-i kerime gökte olduğuna delâlet etmez mi?

Cevap: Hayır etmez. Çünkü Cenab-ı Allah'ın sıfatı insanın sıfatına benzemediğinden bu oturmak da insanın oturmasına benzemez. Müfessirler bu âyet-i kerimeyi müteşâbihattan (1) yani manası te'vile muhtac olan âyetlerden addetmişlerdir. Binaenaleyh bu âyet delil olamaz.

Sual: Mutasavvıflar ehl-i sünnet vel-cemaatten değil midirler?

Cevap: Onlar da ehl-i sünnettendirler. Yalnız vahdet-i vücudu kabul ettiklerinden dolayı bazı âlimlerin ta'n ve teşnîine (ayıplamasına) dûçar olmuşlardır.

Sual: Vahdet-i vücud ne demektir?

Cevap: Hakîki vücud bir olup oda Allah'ın vücûdundan ibârettir demektir.

Sual: Felsefede Panteizm denilen Vücûdiye mezhebi bu değil midir?

Cevap: Bu mezhep de vücûdun bir olduğunu kabul eder. Fakat bu bir kaç fırkaya ayrılır. Bir fırkanın mensupları bu vücud Allah'dır derler. Lâkin Allah'ın sıfatı hakkında İslâm akaidine muhâlif bir takım sözler söylerler. Diğer bir fırka da bu vücûdün madde olduğunu ve başka bir fırka da irâdesiz şuursuz iş gören bir cevher olduğunu kabul ederler.

Sual: Mutasavvıfların kabul ettikleri mezhebin bundan ne farkı vardır?

Cevap: Mutasavvıflar vücûd birdir ve Allah'ın vücûdundan ibârettir. Eşyanın ayrıca bir vücûdu yoktur. Onlar Allah'ın vücûdu ile kâimdir. Bu vücûd bir ayna mesâbesindedir. Onlar bu aynada tezâhür eden ve mütemâdiyen fena bulup yok olmakta olan bir takım sûretlerden ibârettir. Bu sûretlerin tamamı mahlûktur derler. Bu tezâhürün ilâhi irâde ve kudretle vukû bulduğunu ehl-i sünnetle beraber tasdik ettikleri gibi sâir itikadlarda da ehl-i sünnete tâbidirler.

Sual: Vahdet-i vücûda kâil olanlarla buna itiraz edenler kimlerdir?

Cevap: Vahdet-i vücûda kail olanlar; Ebâyezid-i Bestamî, Cüneyd-i Bağdadî ve Huccetülislâm İmamı Gazalî, Necmeddin Kübra, Muhyiddin Arabî, Sadreddin Konevî, Celâleddin Rûmî, Abdurrahman Câmî, Abdulgani Nablûsî, İsmail Hakkı gibi meşâyih-i tarikattır. Vahdet-i vücûda karşı çıkanlar ise İbn-i Teymiye, Allâme Teftazani, Alâeddin Buharî, Aliyyülkarî' gibi bazı âlimlerdir.

Sual: Avrupa uleması da her şeyin meydana gelişini tabiata bağlıyorlar. Bu yalnız Allah lâfza-i celâlinin yerine tabiat kelimesini kullanmak değil midir?

Evet onlar Cenab-ı Allah'a tabiat namını veriyorlar ama Volter'in dediği gibi bu nam Allah'a yakışmaz. Çünkü tabiatta müessir olan kuvvetler olduğu gibi onlardan müteessir olan şeyler de vardır. Lâkin müessir olan kuvvetlerin kendileri de kudret ve ilâhî irâdeden müteessirdir, kabil ve munfaildir. Asıl hakiki fâil bu tesirlerin yegâne menbaı olan zat-ı ecell-ü âlâdır. Halk, icad yani vücûda getirmek, yaratmak demektir. Halbuki tabiatta olan şeylerin vâcip bir vücûda mâlik olmadıkları mütemâdiyen fena bulmakta olmaları ile tebeyyün ve tahakkuk etmiştir. Binaenaleyh oonlara Allah yani hâlik demek yalnız yakışıksız değil hakikate büsbütün muhalif bir sözdür.

Sual: Demek oluyor ki; vahdet-i vücud mezhebinde tabiî hadiselere hariçten bir müessir aramağa hâcet olmadığı gibi, Allah'ı inkâr etmek mahzuru da yoktur. Binâenaleyh bu mezhep tabiî ilimlerle uğraşanların işine yarayacak gibi görünüyor. Onun hakkında da biraz izahat verir misiniz?

Cevap: Vahdet-i vücûdu lâyıkıyla anlamak uzunca mubahâseyi gerektirir. İstediğiniz fazla mâlûmatı «Vahdet-i Vücud ve Muhyiddin Arabî nâmiyle yazdığım kitapta bulursunuz.

Sual: Din nedir?

Cevap: Kur'anda Allah'ın indinde din İslâmdır. Başka bir ayette, «Kur'an'ın nüzûlünden evvel size müslüman diyen Allah'dır,» buyrulmuş olmasına nazaran din birdir ve o da İslâm Dini'dir. (2) Bu din Allah'ın birliğine ve peygamberlerine imandan ibaret olup evvelden beri mevcuddur.

---

(1) Müteşâbih lügatte iki şeyin birbirinden ayırt edilemiyecek derecede birbirlerine benzemesi demektir.

Tefsir ıstılahında ise kendilerinden muradın ne olduğu ancak Allah ve Resulüne malûm olan; ümmet için onların mânalarını anlamak ümidi kesilmiş bulunan âyetlerdir. İki çeşit müteşabih vardır.

a) Hem lâfız ve hem mânası müteşâbih olanlar ki; bunlar bazı surelerin başında bulunan ve hurûf-ı mukattaa adını alan harflerdir.

b) Yalnız manası müteşâbih olanlar ki, bunlar da Hak Tealânın bazı sıfatlarını ifade eden âyetlerdir.

Yukarıda geçen ayeti kerime de bu çeşit bir müteşabihtir.

(2) Mütekellimler yani kelâm ilmiyle uğraşan âlimler dini yani İslâmı şöyle tarif ederler: «Din akıl sahiplerini kendi irâdeleriyle hayrın ta kendisi olân şeye götüren Allah tarafından vaz'olunmuş bir kanun-ı ilâhidir.

İNKILÂB MEZÂLİMİ

TÜRK MİLLETİ'NDEN GELECEĞİN TARİHÇİSİNE RAPORLAR

Kimse Cami'e Gidemiyordu

Ben aslen İstanbullu'yum. Çocukluğumda İstanbul'un Mercan semtinde otururduk. Babam, burada ahçılık yapan mütedeyyin bir zattı. Hatta, 31 Mart Vak'ası sırasında Selânik'ten gelen Hareket Ordusu mensublarına karşı, Sultan Abdülhamid Han Hazretleri'ne fark-ı muhabbetinden silâh istimal etmiş bu sebeple de bilâhare yakalanıp Selânik'e gönderilmiş ve orada iki yıl müddetle vol vapımında taş kırıcı olarak fiilen çalıştırılmıştır.

1933-36 yıllarında ben ilkmektebe gidiyordum. Boş zamanlarımda babama yardım ederdim. Çok defa yakınımızdaki Örücüler Câmii'nin imamının, müezzini göndererek babamı çağırttığına ve câmide hiç olmazsa bir tek cemaat bulunsun diye ricada bulunduğuna şâhid olmuşumdur. O devirde memlekette din ve îman müesseseleriyle en tabiî dinî davranışlara karşı böylesine dehşetli bir terör vardı ki; kimse câmie gidemiyordu. Bu yüzden bir çok câmi boş kalıyor, namazları imamlarla müezzinler tek başlarına kılıyorlardı. Babamın kimseden çekinmiyeceğini bilen komşu câmiin imamı bu sûretle adam göndererek hiç olmazsa onunla bir cemaat teşkil etmek istiyordu.

O tarihlerde bayram merâsimleri Bâyezid'de başlar Taksim Meydanı'na kadar marşlar söyliyerek yürünür ve Taksim'de söylenen nutuklarla nihâyete ererdi. Ben Bâyezid Beşinci İlkmektebinde okuyordum. Her bayram bizi bu şekilde marşlar söyliyerek Taksim'e kadar götürüp sonra da mektebe geri getirirlerdi. O yıllarda söylediğimiz marşlardan birisi bestesi ve güftesiyle halâ hatırımdadır. Buna benzer bir çok marş söylüyorduk. Fakat bu, hatırladıkça tüylerimi ürpertecek derecede sarahaten küfrü terennüm eden bir marştı. Güftesi aynen şöyledir:

Yeri göğü yaratan,
Tanrı'ya ilk eş olan,
Sensin ancak acunda,
İlk ay, ilk güneş olan...
Sensin bize can veren
Güç veren iman veren
Yaşa, ey ulu Atatürk!..

Birgün bu marşı manâsını düşünmeden babamın yanında mırıldanmışım. O, asabiyet-i diniyye sâhibi olan merhum önce ne söylediğimi anlamamış, sonra kulak kabartarak bu sözleri dinleyince bana şiddetle bir tokat vurmuş ve bunu bir daha söylemememi tenbihlemiştir.

CHP'nin hâkim-i mutlak bir sûrette vatanı tasarrufuna aldığı o devirde yaptıkları anlatmakla bitmez. Ben size şimdilik şâhid olduğum «İnkılâb Mezâlimi»nden bu kadarcık bir kısmını naklederek mâruf sütûnunuzda neşrini rica ederim.

Mehmed KÜRE
Balat Mollaaşki Mah. Dökmeci İbrahim Sok. Nu. 3
FENER — İSTANBUL

Yahya Efendi Dergâhı'nın Son Şeyhi

ABDULHAY EFENDİ'NİN MEKTUPLARI

Çocuklara Resûlullah'ın İsmini Koymak

Bür'e sahibi İmam Buseyri Hazretleri, kasidesinin bir beytinde:

Meâlen: «Ne kadar günah sahibi olsam da Şefi-al müznibin ve Rahmeten lil âlemiyn olan Nebiyy-i muhtereme ahdim bozulmuş değildir. Çünkü benim ismimin Muhammed olması itibariyle borcuna, va'dine pek sâdık olan Resulullah sallallahü aleyhi ve sellem'den alacağım vardır» demekle bir Hadisi şerife işâret ediyor. O hadisi şerifin me'ali; Risâletmeab sallallahü aleyhi ve sellem, Efendimizin umûmi şefaat-i seniyelerinden başkaca, namdaşlarına bir husûsi şefaat de vaad buyurmuşlardır ki; bazı büyükler yüz tâne evlâdım olsa şu şefaat-ı husûsiye-i muhammediyyeye mazhar olabilmesi için ikiyüz den fazla olan esâmi-i şerife-i nebeviyyeden en eşheri olan «Muhammed» ismiyle tesmiye ederdim, buyurmuşlardır. Diğer esami-i şerifeleri ile de müteberriken tesmiye ve ümidi şefaat olunur ya. Risaletmeab Efendimizin böyle olduğu gibi verâseten sâir enbiya ve evliya hazretlerinin şu yolda bir şefaat-i seniyeleri me'mul ve mercûdur. Binâenaleyh, torunumun bir ismi büyüklere tebean eşher esâmi-i le celile-i muhammediyeden (SA) Muhammed (SA) olsun da, diğer mahlasları nasıl arzunuza muvâfık ise öyle olur. İsmin iki, üç veya dört olmasında be'is yoktur, mütalâasındayım. Meselâ, ceride-i nüfusta senin adın Mehmed Tevfik Saadeddin olmasına rağmen, sen kısaca Sa'di diye anılıyorsun. Benim ismim Abdülhay Ali olduğu halde Abdülhay diye yad olunmaktayım. Hemen Abdülkadir Mehmed Gavsi nâmının aklıma gelişi, Cenabı Gavs'e aba' ve ecdadımızla merbûtiyet ve muhabebtimizden inbias eylemektedir. Bakalım Cenab-ı Hak ne lütfedecek? Hayırla, hayırlı olarak doğsun da kız, erkek hep makbulumuzdur. Gönlüm hep oğlan tarafına temâyül ediyor.

Tabur kumandanının Küçük Hüseyin Efendi'nin evlâd-ı mânevisi olması, senin de mânevi dayın ve benim de mânevi kayınbiraderim olmasını müstelzemdir. Çünkü annen merhume Küçük Hüseyin Efendi'ye pek fazla muhabbet ve irtibatı olduğu gibi, anın tarafından da evlâtlığa kabul olunmuştu. O zâtın ben annen vasıtasıyla şahsıma ait iki imdad-ı kerametnümâsını görmüş ve kendisine meclub olmuştum. Haler bile halâ Eyüp Sultan Hazretleri'ne gittiğimde muhakkak sûrette cennet misali olan türbe-i şerifini ziyâretle istifaze-i nûrâniyetleri olurum. Kuddesallahu sırreh ve nefa'nallahü b şefaatihi ve şefaati emsâlihi âmin Evliyaullahın cismen gaybûbetleri rûhâniyeten sevdiklerine mülâkadres olmalarına mâni değildir. İrtibâ-ı rûhaniye hiç bir şey hâil olamaz.

İki âlemde tasarruf ehlidir rûhu veli,
Dime ki bu mürdedir, bunda nice derman ola!.
Ruh şimşir-i hudadır, ten gılaf olmuş ana.
Dahi âla kâr eder, bir tiğ kim uryan ola!..

Allahım, dostlarının meded ve rûhaniyetlerinden hiç birimizi ayırmasın, âmin.

Amcan, henüz yaşamaktadır. Up uzun yatıyor, bazan aklı başına gelince konuşuyor. Ma'zâlik, o hâlde itikadı pek muhkem, maşaallah, Bu da Ehlibeyt'e mensup olanların ne de olsalar, döğerler, söğerler belâya ve mesâib ile müptelâ kılarak temizlerler. Neticede sûi hatimeden mahfuzan alırlar, tarzında bir haberi me'surun bir netice-i inâyetidir. Elhamdülillah ve eşşükrü lillahi alâ ni'mehi.

Vazifenizin cidden güçlüğünü, Selimiye kışlasında bulunan fırkanın kar, bora, soğuk gece, gündüz demeden hergün dağlara tırmanarak tâlim yapmalarından anlıyorum. Ve her ân onlara ve o arada özden kopup gelen hayır dualar ediyorum. Allahım hemen makbul buyursun. Husûsiyle bu kadar meşgalelerine rağmen içlerinden bazı asker yavrucukların Yatsı ve Sabah namazlarında câmi'de isbat-ı vücûd ettiklerini görünce, şüphesiz evliyâullahtan olanlar bunlarla iftihar ediyor ve ayaklarını öpeceğim geliyor. Ve samimi duâlar ediyorum. Allah cümlenizden râzı ve muininiz olsun, âmin!..

Estaizü billâh, «Âmenerresulu» ve «Sûre-i Berae'»nin nihâyeti olan «Lekad câeküm»ü sonuna kadar ve «selâten tüncina»yı unutmamayı, abdestli veya abdestsiz, dua kasdiyle gizli veya aşikâr okuyarak kendini ve arkadaşlarını hıfz-ı Hüdâya tevdi'den geri kalmamanızı tekrar tavsiye ederim. 31.1.941

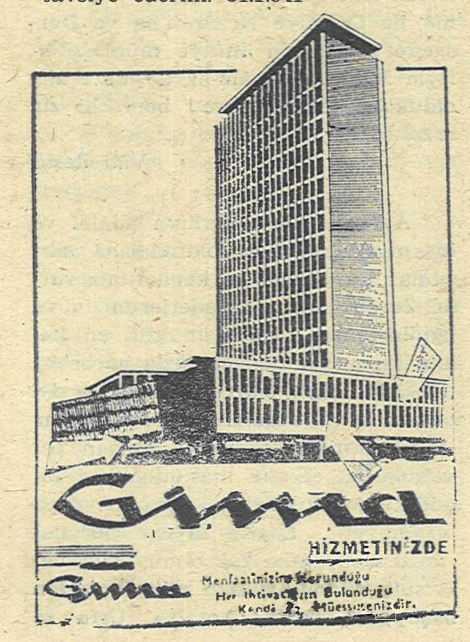

GÖZ Oldur ki hakkı göre.

Salâhaddin Eş

"Canın Kayda Cay Tabar?,,

Bir azerî şâir böyle soruyor:

Canın kayda cay tabar; câdında Cabbar bolmasa?
Könglin kayda cay tabar, körüvge devlet bolmasa?

Yani, *(canın nerde huzur bulur; hatırında, kalbinde Allah olmadıktan sonra? Gönlün nasıl rahat eder hür bir devletin olmadıktan sonra?)*

★

Bir müddet önce Rusya'dan Paris'e kapağı atabilen ünlü Rus matematikçisi Pliyuşç gazetecilere verdiği bir beyanatta, *bütün dünya müslümanlarını Sibirya'da aclık grevi yapan bir Kırımlı müslümanı müdâfaaya* çağırıyordu. Bu Kırımlı genç Mustafa Cemiloğlu idi ve meğer ki, Pliyuşç'un, müdafaasını istediği günlerde Sibirya bozkırlarındaki dondurucu çalışma kamplarında can veriyormuş...

Bir yanık Azerî türküsüne ne kadar da canlı bir misal.

Bu taglarda kim yatgan? Asker balalar yatgan
Bağırına tas basıp, İli (yurdu) için can atgan...

★

Cemiloğlu'nun verdiği mücadeleye bakılacak olursa, bunun vatan için yapılan korkunç ve bedeli çok ağır bir mücadele olduğunu görürüz. Ancak bu mücâdele yolunun, açlık grevine giderek mücadele etmenin daha çok Hind felsefesinde bulunduğunu, Gandhi'nin «*satyagraha*» adını verdiği bir mücâdele şekli olduğunu bilmeliyiz. *Satyagraha*, düşmanın zulmüne karşı aktif bir mücâdele vermek yerine pasif ve kendi nefsine dönük bir mücâdele vererek düşmanın zulmünün şiddetini anlatmak yolu... Netice itibariyle de Şekspir'in Kral Lear'e söylettiği mısralardaki mânayı tazammun etmektedir.

«Öylesine büyük işler yapmak istiyorum ki dünyayı sarsın. Fakat neler olabileceğini kendim de bilmiyeyim!»

★

Cemiloğlu'nu böylesine ağır bir mücâdeleyi omuzlamaya sevkeden sâik sâdece bir «*dâus-sıla* (nostalji), bir *vatan hasreti hastalığı* mıdır; yoksa ırkî bir bağlılık hissi midir; yoksa İslâmî bir istiklâl düşüncesi midir? Bunlar bizim için mechûl... Çünkü, Sovyet ülkesi hâdiseleri hemen dâimâ muammâlara büründürmekte... Sonra, açlık grevi bir nevî intihar ki, bu yönüyle İslâmî çizgi dışında... Fakat Pliuşç'un Cemiloğlu'nu müdafaaya, bir ırk çemberi içindeki dünya'yı değil; bir îman dünyasını, İslâm dünyasını çağırması hüsn-ü zanda bulunmamıza imkân tanımaktadır.

Her ne olursa olsun, Sovyet dünyasının, tarihin en alçak zulümlerini irtikâb etmekte olduğu gerçeğini görmezlikten gelemeyiz. Yine bir azerî türküde cizilen su tablo da Sovyet dünyasını resmetmektedir:

Ayavın kop zorluga, (serefsizlere sefkatin çok)
Sıylavın yog zarlıga, (dertlilere iltifatın yok)
Yoldaşından gayırıp, ana-atadan ayırıp.
Alıp alıp toygun (doyduğun) *yog!*

★

Sovyet dünyası, hele Rusya müslümanları için gerçekten de bir yeryüzü cehennemi olmuştur. Çünkü Sovyetler, anahatlarını Deli Petro'nun çizdiği ve adına *Velkorus* denilen Rus şövenizmini bütün ülkede korkunç bir zulüm mekanizması hâlinde çalıştırmaktadırlar. İtiraf etmek gerekir ki, böylesine zâlim ve dönek bir siyâset Çarlık Rusyası'nda görülmemişti. Çünkü Çarlık Rusyası ile her ne kadar savaştıysak, varılan andlaşmalara ve verilen sözlere sadakat göstermek bakımından bugünkü rejimden daha müsbet bir mevkiide bulunuyorlardı. Sovyetlerce de başlangıçta, Lenin'in ağzından «*Rusya müslümanlarına!*» hitâbıyle başlıyan 20 Kasım 1917 tarihli beyannâmede «*İsterlerse Rusya'dan ayrılmaya kadar* (do otdelenya ot Rossiyi) *istiklâl hakkı tanınacağı*» vaad ediliyordu. Ama bütün hayatı boyunca sahtekârlığı ideoloiik mücâdelesinin temel şiârı yapmış olan Lenin ve arkadaşları için verilen sözler ve yapılan andlaşmalar birer «*klocok bumagi*» ndan, «*kâğıt parçası*» ndan ibâretti.

Bunun için de Bolşevik ihtilâlinin ilk yıllarında «*Akına karşı*» isimli seri yazılarıyle ülkesindeki, nüfus bakımından azlık olan kavim ve milletlerin istiklâllerinin müdafii kesilen Lenin ve tâkipçileri için bu sahte beyanların arkasından Rusya müslümanlarına alçakça bir *Jenosid* (toplu ve kökten imha) tatbikâtına geçmek zor olmamıştır.

Bugün komünist Rusya'nın, Rusya müslümanlarına yaptıkları, diğer ülkeleri komünistleştirdiğinde takib edeceği siyâsetin de bir örneği ve habercisidir.

Bunun için Azerî şâirin terennümlerindeki gerçekleri iyi kavramalıyız. Evet, *hür bir devleti ve kalbinde Allah inancı olmıyan bir insan nasıl rahat eder, nasıl huzur bulur?*

Cemiloğlu belki de bu huzuru bulmak için -*metodu bize yabancı da olsa*- bu mücâdeleye atılmış olmalıdır.

Sebil

TARİH

Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti

— 3 —

Bu cemiyetleri Hey'eti Temsiliye, Büyük Millet Meclisi hattâ Osmanlı Hükümeti bile tanımış ve bunun yayılmasında önayak olmuştur. Birkaç misal de bunun için verelim:

(TEL)

DER ÂLİYE (İstanbul)
4. 2. 336

SİVAS VALİSİ REŞİD PAŞA HAZRETLERİNE

Anadolu Kadınları Müdaffa-i Vatan Cemiyeti nâmına Reise-i Ülâ Melek Reşid Hanımefendi tarafından bir telgrafnâme çekilmek ve teessürât-ı âcizâneme iştirak edilmek sûretiyle gösterilen eser-i insâniyetten cidden mütehassis oldum. Teşekkürâtımın kendilerine tebliğini rica ederim.

Dâhiliye Nâzırı
Mehmed Şerif

Aydın Sancağı Mutasarrıflığı
Evrak Kalemi
Aded: 124

SİVASTA ANADOLU KADINLARI MÜDAFAA-İ VATAN CEMİYETİ RİYASET-İ ÂLİYESİNE

18 Kânûnuevvel 335 tarih ve onbir numaralı tahrirat-ı âliyeleri veçhile merkez liva ve mülhakatça da cemiyet-i muhteremeleri şuabâtının teşkili için tebligâtı muktaziyede bulunulduğu arzı ile teyidi hürmet olunur efendim.

9 Şubat 336
Aydın Mutasarrıfı Vekili
Hüseyin Naci

Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Hey'et-i Temsiliyesi
17

ANKARA
9 Mart 336

KUVA-YI MİLLİYENİN KADIN KAHRAMANLARI

Aynur Mısıroğlu

SİVAS'DA ANADOLU KADINLARI MÜDAFAA-İ VATAN CEMİYETİ

Muhterem hemşirelerimiz:

Yeni bir müâvenet-i vatanperverânelerinden bâhis 12 Şubat 336 tarihli ve 66 numaralı tahriratı, kemâl-i ihtiram ile aldık.

Anadolu kadınlarının hidemât-ı vataniyeye devam isteklerini görmekle pek ziyâde mütehassis olduk. Takdirât ve teşekkürât-ı mahsûsamızı arzeder ve mesâi-yi kıymetdârânelerinde muvaffak olmanıza duâlar ederek hürmetlerimizi takdim ederiz efendim.

Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Hey'et-i Temsiliyesi Nâmına
M. Kemal

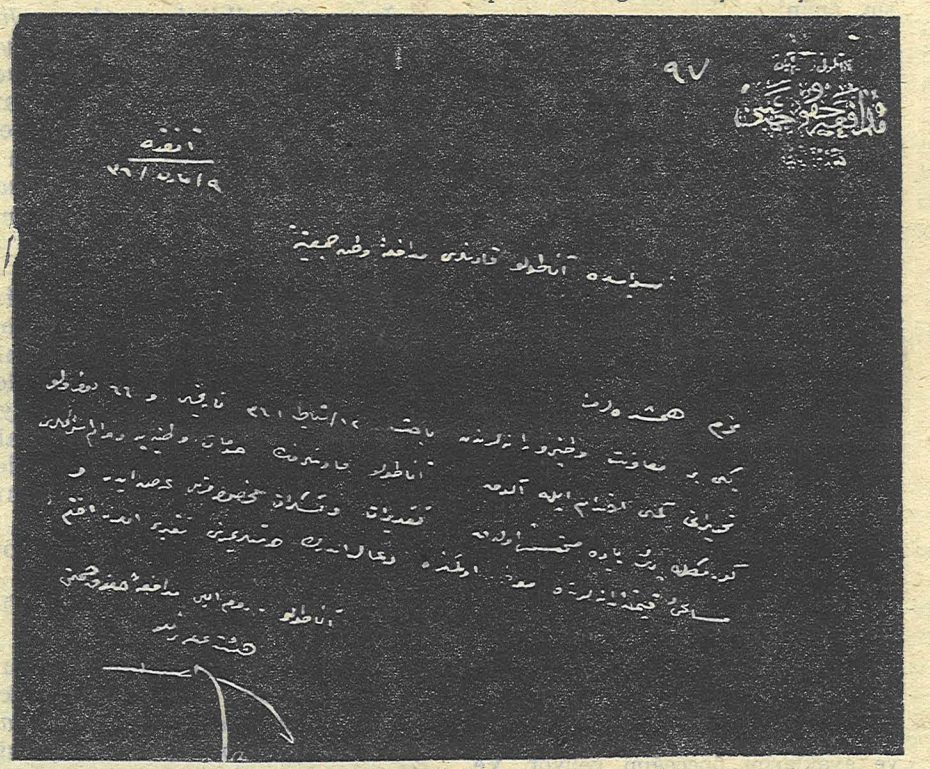

Sivas'ta kurulan «Anadolu Kadınlar Müdâfaa-i Vatan Cemiyeti» mensuplarına M. Kemal Paşa tarafından gönderilen mektup.

(TEL)

ANKARA
20/3800

SİVAS KADINLAR CEMİYETİ RİYÂSETİNE

Büyük Millet Meclisi'nin küşadı münâsebetiyle vâki olan tebrikât-ı samimâne ve izhar edilen hissiyât-ı vatanperverâneye teşekkür ve mücâhidat-ı milliyemizde tevfikât-ı ilâhiyeye mazhar buyrulmaklığımız temenniyâtı tekrar olunur. 27. 4. 336

Büyük Millet Meclisi
Reisi
M. Kemal

ERZURUM KADINLARININ PROTESTOLARI

Erzurum Millî Mücâdele'nin ilk siyâsi faaliyeti olan bir kongrenin toplandığı yerdir. Bu kongrenin toplanmasına M. Kemal Paşa'nın Anadolu'ya gönderilmesinden çok evvel mahallî dinî ve askerî liderlerce teşebbüs edilmişti. Erzurum'un imanlı halkı, Karadeniz ve Şark vilâyetlerinin mümessilleriyle içtimâ ederek «Vilâyât-ı Şarkıyye Kongresi» adıyle bir toplantı yapmaya ve burada İşgal Kuvvetleri'ni protesto ederek vatanın kurtuluşu çarelerini aramaya karar vermişlerdi. Eğer bazı murahhasların gelmeleri gecikmemiş ve bu sebeple kongre tehire uğramamış bulunsaydı, M. Kemal Paşa'nın buna iştirakı hayal bile edilmezdi!

Mahallî dinî ve askerî liderlerin rehberliği ile bir taraftan maruf kongre in'ikâd ederken diğer taraftan da olup bitenleri merak ve alâka ile takip eden kadınlar, bu harekete kendi imkânları nisbetinde katılarak milletin yekvücud olduğu intibâını vermek istemişlerdir. Gerçekten Erzurum'un hepsi birer iffet ve ismet timsâli kadınları Muradiye Camii Şerifinde toplanarak, önce mübârek şehidlerin ruhlarını ta'ziz için Kur'an-ı Kerim ve mevlûd-ı şerif okumuşlardır. Sonra da Merkez Kız Mektebi Müdiresi Fâika Hanım tarafından âteşin bir hitabe irâd edilmiştir. Burada kararlaştırılarak Sadrazamlık Makamına, Dâhiliye Nezâretine ve İstanbul'daki İtilaf Devletleri Başkumandanlığı ile Amerika Senatosu'na protesto telgrafları çekilmiştir.

Erzurum vilâyetinin 23 Kânûnusânî 1335 (1919) tarihli şifreli telgrafının aşağıdaki muhtevâsı bu faaliyeti tevsik etmektedir:

Erzurum İslâm kadınlarının Murâdiye nâm Camii Şerif'de içtimâ ederek Mevlûd-i Nebevi'nin kıraatini müteâkip Merkez Ünas Mektebi Müdiresi Fâika Hakkı Hanım tarafından nutuk irâdından sonra Sadâret-i Uzmâ ile Dâhiliye Nezâreti'ne ve Dersaadet'te Düvel-i İtilfiye mümessilleriyle Amerika Âyânı'na keşide etmiş oldukları telgraf sûreti bervechi zîr arzolunur.

Vâli Reşid

(Sûret)

Avrupa Devletleri'nin adâlet ve insaniyetin hâdimi olduklarına sarsılmaz bir itimad ve kanaatimiz vardı. Zevçlerimizin, birâderlerimizin ve oğullarımızın da sizin gibi en kadim kıymettar dostlarımızla harbe iştirakleri cây-i bahs ve nazar ise de, bunun kendi arzuları ile olmayıp bir tesir tahtında cebren ve kerhan vukubulduğu cihetle mâsumiyetleri tabiidir. Mütârekeden sonra Avrupa medeniyeti... Ellerle sayısız cerhalarımızı saracağına kail olmuş iken, hâlâ sulh akdolunmadığı gibi İzmir'den başlıyarak İzmir, Antalya, Urfa ve Maraş'da biz Osmanlıların haklarına zalimâne ve gadderâne muâmelâtın envâı tatbik ediliyor. Kollarımızı bağlıyarak gözlerimizin önünde baltalarla evlâtlarımızın kanlarını akıtanları, erkeklerimizi bir araya toplıyarak ateşle yakanları, kadın ve çocuklarımızdan pek çoklarının âza-yı mühimmesini kat ederek mürde bir halde bırakanları, memleketimizi virâneliğe çevirdikleri, sizlerin tahkikatınızla biletraf anlaşılmış iken biz Osmanlılara insafınızı çevirmiyerek el'an o gibi cânileri himâye ve vikâye etmek teşebbüsünü anlamıyoruz. Medeniyetle kabil-i telif olmıyan yabancılığınız bizim size olan hürmetimizi ihlâl etmedi. Medeniyet vahşeti izâle içindir. Yoksa zât-ı âlileri gibi necip ve refik ecânib mensubu bu gayr-i mülâyim ahval ile hissiyatımızı rencide ederek hürmetimizi haleldar etmeğe çalışmalarına akıl erdiremiyoruz. Tazyikin son raddesi izhar-ı hak için vesâit-i mevcûdeye müracaatı intaç eder. Ümitvarız ki; anın vicdanlarına kandan derya olan memleketimizin son felâketinin mes'uliyetini kabul etmek zilletinde bulunmazlar. Yeter! Bundan sonra olsun biz Osmanlıları ifnâ ve imha ile zevkyâb olmak isteyene muhâlefet lütfunda bulununuz. İnsâniyet de bunu icâbeder. Mütâreke tarafeyn-i akideynin olduğu yerde tevekkufu için bir yemin demektir. Bunun akdinden sonra bir kısım memleketimizin işgâli nasıl tecviz buyuruldu. Ve hangi hak ve selâhiyet buna müsâid oldu. Vilson cenapları, «Ekseriyetin hukuku, akalliyetin efrâd-ı ahaliyesine fedâ edilmez!» diyorlar. İngilizler'le Fransızlar ve İtalyanlar da ilhaksız, tazminatsız sulh aktedeceklerini kâinâta ilân ediyorlardı. Söz, insâniyetlerinin hakk-ı tabiisi izzeti nefsidir. Daha doğrusu nâmustur. Namus ise ayaklar altına alınmaz. Mevki-i ihtiramda tutulur. Biz Erzurum muhiti düvel-i mü'telifenin namuslarına müdâhalesini men edeceklerine kânîiz. Bu cihet-i medenî ve adâletin, şefkat ve insâniyetin timsali olan İtilaf Devletleri'nin nazar-ı dikkatlerine arz ile mevcûdiyet ve istiklâlimizi muhafazaya kâfi, insanlığa lâyık devamlı bir sulhün temini esbâbını izhar buyurmalarını insaniyet nâmına rica ederiz...

KOÇALLAR
TİCARET KOLL. ŞTİ
İBRAHİM KOÇAL
ve KARDEŞLERİ

Dahili ticaret, Alım, Satım, İmalât
Komisyon, Mümessillik, İthalât
İhracat

Merkez Telefon: 26 87 12
22 55 77
Şube Telefon: 32 08 68

HİSAR
mensucat sanayii
ve ticareti a.ş.

YENİ ADRESİ
İstanbul Manifaturacılar Carşısı Beşinci Blok Nu: 5302 de
HİZMETİNİZDE
Tel: 22 51 74

ortadoğu'dan

SAİD ŞAMİL

Yahudi Davası ve Filistin !..

— 6 —

Bu ülkelerin halkı canlı, savaşçı ve varlıklı idi. Makâm-ı Hilâfet'e ma'nen bağlı idi. Gözleri İstanbul'a çevrilmiş, alâka bekliyorlardı. Hükûmet bu işi kamufle etmek için Türk ocaklarına aktardı. İdâre hey'etine Türk illerine mensub zevat alındı. Bazılarına, oralara gidip gelme fırsatı verildi. Yine hükûmet, Teşkilât-ı Mahsûsa adıyla bir teşekkül daha kurdu. Bu teşekkülün başına Süleyman Askeri Bey getirildi. Daha sonra onu Ali Başenbe isimli bir şahsiyet istihlâf etti. Başenbe Tunus'un Deştür Partisi Reisi idi. Fransızlar'ın tazyiki üzerine buralara iltica etmişti. Tecrübe görmüş bir teşkilâtçıydı. Bu zata yardım için Afganistan, Hindistan, İran, Mısır ve Kuzey Afrika ülkelerinden gelen zevattan bir hey'et kuruldu. İtiraf etmek gerek ki; bu şahsiyetlerin bir çoğu öz memleketlerinde birer kudretti. Fakat istenen hazırlığı itmam kolay değildi. Bu gibi işler zaman, imkân üstelik durmaksızın fedâkârlık ister. Bunlar çok önceden yapılması gereken birer zarûretti. Şimdi milletler arası hadiselerin aldığı hızla bunları ayarlamak mümkün olacak mı?

Nitekim, bu arada Bâb-ı Âli ile Almanya arasında askeri bir ittifak akdedildi. Bu akid büyük bir mahremiyet içinde yapılmıştı. Sadrazam, hariciye, dahiliye, harbiye ve bahriye vezirlerinden başka diğer vüzerâ bile bundan bihaberdi.

Bu andlaşmaya göre, Almanya Osmanlı Ordularını sür'atle techiz edecek, Boğazlar'ın müdâfaasını tahkim edecek ve cephelerin temvini için demiryolu şebekesi döşeme işini hızlandıracaktı. Fakat imza edilen muâhedenin mürekkebi kurumadan Sırbistanlı bir fedâi Sarayova'da Avusturya veliahdini öldürdü. Atılan bu kurşun, aynı zamanda dünya muvâzenesinin, barut fıçısına müveccehti. Kâtilin muhâkemesi sırasında bir çok ip uçları ortaya çıkmıştı. Bütün bunlar esrar perdelerine sarıldı. Bir aralık hâkim kaatile şu soruları tevcih ediyor:

«— Senin Mason büyükleriyle sık sık görüştüğün tesbit edilmiş, niçin?» Kâtil cevap veriyor:

«— Evet her zaman temastayım. Masonluk bu gibi sûikasd'ları inkâr etmez. Dediğim gibi bu işe beni ne teşvik eden oldu, ne de bunu bana telkin eden.» Hâkim tekrar soruyor:

«— Siz mason musunuz?»

Kâtil cevap veriyor:

«— Evet, Masonum.»

Rusya'daki şöven İslâvcıların hırsı, Sırpların tamahı ve masonların desisesi ile tahakkuk eden bu sûikasd, Avrupa'yı birbirine kattı. Dünya'yı aralarında bir türlü paylaşamıyan bir sürü emperyalist, kendi elleriyle hazırladıkları bu bâdireye, her biri kendi zâviyesinden bakıyor ve kendi hesâbına yağlı bir pay çıkarmağa çalışıyordu.

Bu sömürücü devletlerin hiç biri, istismar bakımından kül saydıkları bu âlemin, fikriyat bakımından, biri serbest istismara taraftar, diğeri sermâyedara amansız düşman olarak iki kampa ayrılacağını; asırlar boyu süregelen insafsız bir yağmagerlik mahsûlü, Avrupa'da iddihar edilen muazzam servetlerin, sessiz sadasız, kaydırılarak Newyorktaki yahudi bankalarının kasalarında istif edileceğini; nihayet tahminler hilâfına seneler süren bir savaşta kıyasıya kurban edilen milyonlarca günahsızın, şelâleler halinde akan kanları gide gide, İsrailoğullarının çıkarına Filistin'de kurulan siyonizm nam değirmenin çarklarına dökülece ğini muhakkak ki, kimse tahmin edememişti.

Demek, gördüğümüz ve bildiğimiz büyük küçük devletlerden veya bunları tamsil eden milletler arası müesseselerden ayrı, şuurumuzun fevkinde çalışan ve âlemin mukadderâtını gayrımeşrû yollarla kendi hasis menfaatlerine sürükleyen şerir bir güruhun dolap çevirdiği bir vâkıadır. Bizim için bunu gözle görülür ve elle tutulur bir iki misâl ile tevsîk fena olmaz.

Alman Orduları Kumanda Hey'etinde, Fransa bertaraf edilirse, İngiltere ister-istemez sulha gireceği kanaati vardı. Vaktaki Alman Orduları, Belçika'yı çiğneyerek Fransa'ya girdiler ve Fransızlar'ın ikinci müdafaa hattı önünde durakladılar. Bu duraklama Alman Devlet ricâlini düşündürdü. İşte psikolojik bakımdan böyle nâzik bir zamanda yahudi teşkilâtının siyonist kolu başkanı Weisman (Vayzman) Alman İmparatoru ile mülâkatta bulundu. Ve İmparator'a şu mealde mahrem bir teklif sundu.

Alman İmparatoru müttefikleri bulunan Osmanlı Hükümdarı nezdindeki nüfuzunu kullanmak sûretiyle yahudilere Filistin'e gitme ve orada yuva kurma hakkı temin edilirse, buna karşılık yahudi teşkilâtı da aşağıdaki hususların tahakkukuna çalışacaktır:

1. Birleşik Amerika Devleti'nin savaşa katılmasına mâni olmak,

2. Muhârib devletler arasında âdil bir sulhün tahakkuku için Vaşington Hükûmeti'nin müdâhalesini temin etmek,

3. Yapılacak barışta Osmanlı Devleti'nin tamamiyet-i mülkiyesini korumak.

II. Wilhelm Yahudiler'in Amerika'da hâiz oldukları nüfuzun derecesini teferruâtıyle biliyordu. Bundan dolayı Weisman'ın bu teklifini ciddiye aldı. Müttefik hükümdarların buluşacakları bir toplantıda Osmanlı Hükümdârını ikna' daha kolay olacağı ümidiyle Sultan Reşad Han ile beraber Avusturya Macaristan İmparatoru Karol, Bulgar Kralı Ferdinand'ı Berlin'de bir zirve toplantısına dâvet etti.

(Devamı var)

TÜRKÇESİ

Ahmed SELÂMÎ

SERİAT ve DİN DÜŞMANLIĞI...

Simâvigillerin 5 Şubat 1976 tarihli bir gazetesinde Şerîatdan bahsediliyordu. Muhterem (mü'min Lütfi Doğan) Beyefendinin senatoda yapdığı konuşmada, şerîatın adâlet demek olduğunu, ve şerîatın gençliğe öğretilmesi gerektiğini beyân buyurmaları, şerîatsevmezlerin elini ayağına dolandırmışa benzer... Simâvîlerin gazetesinde imzâsını da atamadan İslâm'a (şerîata) hakâretler savuran bu kişiyi, doğrusu tanımak isterdik... İsterdik ki bu (karanlık dostu cür'etkâr), adı ve sanıyla bilinsin ve İslâm'a (şerîata), dolu dizgin at mahmuzlamanın faturası eline kıstırılıversin... Milyonların mukaddesâtını, resmen ve alen n tecâvüz etmenin ne demek olduğu, kim vurduya gitmesin!.

İmzâsını atamıyan bu (karanlık dostu) tavşan yürekli cür'etkâr, gûyâ akıl küpüdür de... *«Şerîat tartışması yeniden başlıyor mu?»* serlevhası altında, iki kişiyi konuşturur... Bu iki kişiden (A) kendisi; (B) de, gûyâ kendisine cevâb veren muârızıdır. Görüldüğü gibi akıl küpü (A) olarak Şerîata cür'etkârca saldırır; (B) olarak da bu saldırıların önüne çıkar!.. Tabii (A) da kendisi, (B) de kendisi olduğundan, (B) dâima çuvallayacak cevablar verir!.. Böylece akıl küpü (A), (B) yi tuşa getirir; Şerîat da modası geçmişl r bölüğüne postalanır ve geri zekâlı okuyucular nazarında akıl küpü (bay adı meçhûl), zaferini tes'îd eder!.

(A), bu akıl küpü olarak bakınız hangi seviyededir:

«Yeniden mi başlıyacak şerîat tartışması? Şerîat Osmanlının hukuk düzeni. Ama Osmanlının. Cumhûriyet Türkiyesindeyiz. İrticaın hortlaması anlamına (ma'nâsına) *gelir bu.»*

● Bay adı mechûl! Şerîat, Allâh'ın, Peygamberleri ile insanlara tebliğ buyurduğu kânunlardır... Müslümanlar, bu kânunlara îmân eden yani kalben bağlanan ve mahabbet gösteren insanlardır. Siz, bu kânunları *«irtica'»* kabûl etdiğinize göre, demekki Müslümanlığın dışındasınız. Çünki müslüman olabilmek için, Şerîat kânunlarına îmân mecbûrî; kalbî bağlılık ve mahabbet şartdır. Bay adı mechûl! siz, hem müslüman değilsiniz, hem de müslümanlara âid kânunlara burnunuzu sokuyorsunuz!. Bununla da kalmıyor *«irticâın hortlayışı»* gibi son derece pespâye bir ta'birle tecâvüze ve hakârete yelteniyorsunuz. Sizin hukuk düzeniniz (?) milyonlarca insanın mukaddesâtı olan bir dîne, bu derece abuk - sabuk, ve kaba-saba hakâretleri icâbetdiriyorsa, yamyamistanın hukuk nizâmı, sizinkinin yanında çok daha efendi ve oturaklı sayılmaya değer... Bay adı mechûl! sizin *«Cümhûriyet)* dediğiniz nesne, dîne (şerîata) *«irticâ»* demeyi âmir olup böyle seviyesiz lâflar etmekse, ona ancak *«çamuriyet»* nâmı verilebilir... Bugüne kadar irticâ demelerinizin, hatta *«çöl kanunu»* demelerinizin ardındaki saygısızlığı, küstahlığı ve seviyesizliği, *«Cümhûriyet»* kelimesinin arkasına geçince saklıyacağınızı mı sanıyorsunuz?. Pek *«çağdışı»* kalmışsınız... Bu külüstür şefokrasi metodları, artık çokdan rafa kaldırıldı. Bu bayat (C.H. Partisi) usûlleri, hanidir işlemez olalı... Allah, birilerini *«Târihî yanılgılar»* diye bile konuşturdu. Sizin, bunların hiçbirinden haberiniz yok mudur?.

● Bay adı mechûl! sonra târih ma'lûmâtınız pek az olmak şöyle dursun, biraz gülünç de kaçıyor. *«Şerîat Osmanlının hu uk düzeni. Ama Osmanlının.»* demek, ne kadar affedilmez bir gaf... Şerîat, bütün insanların hukuk nizâmıdır. Allâh, Âdem Aleyhisselâm'dan i'tibâren, muhtelif şerîatlar vaz'etmiş ve bunları, Resûlleri vâsıtasıyla insanlara duyurmuşdur. En son şerîat, bizim tâbi' olduğumuz en son Peygamber ile vaz'edilmişdir... 1400 senedir yalnız Osmanlılar değil, bütün İslâm âlemi bu son Şerîatın nizâmına da îmân etmişlerdir. Bugün bile, Endonezya'dan Fas'a kadar bir milyar insanın îmân etdiği ve kalben sevip bağlandığı ve amel etdiği nizam, (bu son Şerîatın) nizâmıdır... Müslüman olmak için sâdece ve yalnız, geçmiş şerîatlarla beraber bu son şerîatın kânunlarına (îmân) edilir; başka hiçbir kânuna (îmân) edilmez... «Edilirse ne olur?» diyeceksiniz. Şu olur: İnsan, Allâh'a şirk koşmuş ve müslümanlıkdan derhal tard edilmiş olur... İşte bunun için bir müslüman İslâm (Şerîat) kânunlarından başka hiçbir kânûna îmân edemez; kalben bağlanıp dînî sevgi ve mahabbet gösteremez... Bunun aksini de. zâten hiçbir kânun isteyemez. Yeryüzündeki hiçbir ilke, ülke, lâik devlet, dinsiz rejim, hiçbir cumhûriyet, hiçbir şefokrasi, bunun aksini isteyemez. Bu iş, (Allâh'a îmân) işidir; şunun bunun kânûnu işi veya çocuk oyuncağı değildir... Bay adı mechûl! dîni hiç bilmiyorsunuz. Aslında siz, lâik-materyalist felsefenin bir kurbânısınız. Bütün şefokratlar, anarşistler, bolşevikler de sizin gibi... Bir gün kelime-i şehâdet getirip müslüman olmanız icâbedebilir. İşte o zaman kat'iyyen biliniz ki, kelime-i şehâdet mücerret bir lâfızdan ibâret değildir. Onu söyleyen insan, kalben şunu demiş olacakdır: Ben. Allah ve Resûlünün bildirdiği bütün şerîat kânunlarına îmân eder; bağlılığımın, bunlardan başka hiçbirşeye ve puta olmadığını bevân eylerim...»

Fonoloji Bakımından Türk Dili ve Divan Edebiyyâtı

— 2 —

İsmail Hâmi DÂNİŞMEND

«Sûret» kelimesi de böyledir: Eğer bu kelime Arapçadaki telâffuziyle kullanılırsa «Resim», «Şekil» ve «Kopya» gibi mânâlara gelir; fakat birinci hecesi kısaltılıp ikinci hecesindeki «e» sesi «a» şekline sokulacak olursa «Surat» şeklini alarak «çirkin yüz» veyâhut «asık çehre» mânâlarını verir! Hiç bir kadın kendisine «karı» denilmesine tahammül edemez: Çünkü bu kelime şimdiki ehçemizde böyle yalnız başına kullanıldığı zaman «âdi kadın» mânâsına gelir. Fakat «filânın karısı» veyâhut «karı - koca» denildiği zaman Hanımefendi hiç ses çıkarmaz! İşte böyle ayni bir kelimenin içinde bir hecenin uzun okunmasıyla, yâhut bir sesli harfin incelenip kalınlaşmasıyla veyâhut «kârı» ve «karısı» şekilleri arasında olduğu gibi kelimenin sonuna bir ses ilâvesiyle mânânın değişmesi, Fonoloji ilminin kelime musikisiyle mânâ tahavvülleri arasında tesbit ettiği alâka ve münâsebetin ne kadar ehemmiyetli şeyler olduğunu her halde bütün vuzûhiyle gösterecek kadar kuvvetli bir takım deliller demektir.

KELİME MÛSİKİSİ

Fonoloji ilminin en dar sâhası işte bu kelime mûsikisine âit sâhadır: Buna «Lûgat yâhut kelime fonolojisi» diye terceme edebileceğimiz «Phonologie lexicale» ismi verilir. Fakat kelime nasıl tek seslerin birbiriyle kaynaşmasından hâsıl olmuş mânâlı bir musiki unsuru demekse, lisan da işte bu unsurların birbirleriyle irtibâtından hâsıl olan umûmî bir âhenk sistemi demektir. Bu âhenk sistemi asırların tekâmül ve inkışâi yollarından geçerek cem'iyyetin ma'şerî vicdânında yer alır. Fonolojinin en geniş sâhası işte budur. Fakat bu geniş sâhaya bir kaç basamakla çıkılır; birinci basamağı teşkil eden kelime fonolojisinden sonra «Phonologie morphologique» veyâhut «Morphonologie» denilen ve Gramer şekliyyâtiyle alâkadar olan «Cümle fonolojisi»ne geçilir; Sentaks bakımından tedkik usûlüne de «Phonologie syntaxique» denir. Tabii bütün bunlar sesle mânâ arasındaki alâkaya göre kurulmuş usullerdir. İşte bu esaslara dayanarak nihayet bütün dilin umûmî ses manzarasını bir bütün hâlinde ele alan usûle de «Phonologie littéraire» yâni «Edebi fonoloji» ismi verilir. Bu «Edebi fonoloji» manzum metinlere tatbik edildiği zaman «Phonologie poétique» yâni «Şiir fonolojisi» ismiyle ayrı bir sâha teşkil etmeye başlamıştır.

Bir taraftan sesle mânâ arasındaki alâka mes'elesine ve bir taraftan da dil estetiğine dayanan çetin bir ilim hakkında küçük bir fikir verebilmek için işin ehemmiyetine nisbetle çok kısaca temâs etmek mecbûriyyetinde kaldığımız esaslardan çıkan en mühim neticeye göre dil demek cem'iyyetin vicdânında yaşayan mânâlı bir âhenk sistemi demektir: Bu sistemte mânâ ile âhenk ayni ehemmiyyeti hâiz ve birbirine bağlı iki unsur vaziyetindedir.

Her hangi bir dilin tekâmül veyâhut islâhında bu umûmi âhenk esâsının ihmâli o dilin estetik bünyesine büyük zararlar verebilir. Bilhassa kelime servetini fazlalaştırmak için eski kelimeleri canlandırmaya kalkışırken tekâmül mes'elesi dâimâ gözönünde tutulacak en mühim mi'yar sayılır: Meselâ son zamanlarda bizde eski vesikalardan «kin ve garaz» mânâsına bir «kınç» kelimesi meydana çıkarılmış ve hattâ bâzı lûgat kitaplarına bile geçirilmiştir; halbuki bu kelime lisânımızda «hınç» şeklini alarak, yâni baş sesi estetik tekâmül bakımından yumuşayarak hâlâ yaşamaktadır! Bugünki lehçemizde «güvenmek» şeklini alan eski «kuvanmak» fiilinin «kıvanç» şeklinde canlandırılmaya kalkışılması da ayni mâhiyyette bir estetik irticâdan başka bir şey değildir. Fonolojinin emeli kıymeti bilhassa işte bu gibi noktaların tenvirinde gösterilir. Hattâ bu bakımdan edebiyyatçılar dil estetiğinin ve onu te'min eden fonolojik tekâmülün en hassas müdâfi'leri ve muhâfızları sayılır.

Bununla berâber, konuşma dilinin fonolojisiyle şiir dilinin fonolojisi arasında çok büyük farklar vardır ve bu farklar bütün Dünya dillerine şâmildir. Muhtelif lisanların şiir fonolojisi üzerinde çalışmış âlimlerin şimdiye kadar bütün dillere şâmil olarak tesbit ettikleri esaslar şöyle hülâsa edilebilir:

ESASLAR

1 — Şiir dili şahsi konuşma dili içtimâidir: Yâni iki kişi birbiriyle konuşurken lisânın o günki umûmî kaidelerine tâbi oldukları halde, şiirde bilhassa vezin ve kafiye zarûretleri takdimlerle te'hirlere yol açarak umûmî şekliyyât hâricinde şahsî bir ifâde tarzı vücûda getirir;

2 — Bu husûsî şiir dilinin nazım tekniğinden mütevellit çok sıkı bir takım an'aneleri olduğu için, tekâmül bakımından şiir dili konuşma dilinden daha muhâfazakârdır;

3 — Şiir dilinin muhâfazakârlığı, hayat dilinde artık kullanılmayan ölmüş kelimelerin ve hattâ kaybolmuş fonemlerin şiirde uzun zaman yaşamasına sebep olmaktadır;

4 — Dünyânın bütün lisanlarında vezin zarûretleri şiir diliyle konuşma dili arasında bir takım telâffuz farkları vücûda getirir;

5 — Bu telâffuz farkları bazan ayni bir kelimenin konuşma diliyle şiir dilinde başka başka mânâlar almasına sebep olabilir.

6 — Şiir dilindeki telâffuz farkı, konuşma dilinde bayağılaşmış kelimelere bir nevi mümtâziyyet verir;

7 — Konuşma diliyle şiir dili arasındaki farklar zâil olduğu vakit, yâni bu iki dil birleştiği zaman şiir dili artık ölmüş demektir.

EN MÜHİM HUSUS

1935 Temmuzunda Londra'da toplanan beynelmilel ikinci Fonetik kongresinde şiir fonolojisi hakkında çok mühim bir tebliğ okuyan Sorbonne Üniversitesi Lisâniyyât profesörü «Vendryes» Fransız şi'rinden bahsederken, konuşma dilinin ifâdesine en müsâit vezin sayılan hece veznine rağmen Fransız şiir diliyle Fransız konuşma dili arasındaki farkları ehemmiyyetle tebârüz ettirmiştir: Bu farkların en mühimleri, Fransız şi'rinde «e» ve «i» fonemlerinin oynadıkları rollerden hâsıl olan telâffuz farklarıdır. Paris konuşma dilinde «e» foneminin telâffuzu gittikçe azalmaktadır: Meselâ «Je le sais» yazıldığı halde «Je l'sais», «Le petit meuble» yazıldığı halde «Le p'tit meuble» şeklinde telâffuz edilir; halbuki şiir dilinde bütün bu «e»lerin vezin zarûretlerinden dolayı iyice belli edilmek mecbûriyyeti, konuşma diliyle şiir dili arasında bir telâffuz farkı vücûda getirmektedir. Ayni vaziyet «i» foneminde de vardır. Fransız şi'rinde bu seslerin hâkimiyyeti, iptizâle uğramış bir çok kelimelere bir nevi mümtâziyyet verir.

Bizim Divan şi'rinin işte bu gibi esaslara göre tedkikinden herhalde çok mühim neticeler elde edilebilir. Eski Türk münevverlerinin edebi zevkini asırlarca tatmin eden bu şi'rin hakikî mâhiyyet ve kıymetinin ancak işte o neticeler elde edildikten sonra tâyin edilebileceği muhakkaktır. Biz şimdi burada Divan şi'rinin lehinde veyahut aleyhinde bulunacak değiliz. Bütün şahsî fikirlerimizi bir tarafa bırakarak bu büyük şiir devrinin fonolojik manzarasını yeni bir ilmin ilk ışıklarıyla mümkin olduğu kadar aydınlatmaya çalışacağız.

Devamı var.

MIRGÜN ŞİİRİ

— A. Hamdi Tanpınar'a —

Çınar dallarında sızmada sükûn
Bu akşam bir başka âlemdir Mirgün.
Benliğim mâzinin avuçlarında,
Yıldızlar bir meyva dal uçlarında,
Paylaşır tarihi bizimle burda
Şadırvan bir gurur ile durur da,

Nice yüzyılların hikâyesini
Anlatan ilâhî suyun sesini
Nağme nağme bütün ruhlara salar
Halinde Boğaz'a mehtap yağışır.

Bu akşam Emrigân bir büyük şiir
Ve en güzel mısra senin gözlerin
Geceden mânalı, geceden derin,
Bir hülyâ içinde yüzer gözlerin
Yarı kalmış masallar kadar tatlı

Beni benden alıp uzaklaştıran,
Saat ölçüsüne sığmayan her an,
Ufkuma bir yeni, rûyayı eler ...
Belirir yeniden solan gölgeler,
İçinde değişmiyen tek,
Mâvi gözlerinde bir ipek etek,
Gibi bizi saran bu duygu...

Boğaz o hülyâlı, ürpertili su,
Başka âlemlere sürükler bizi
Gündüze terkedip düşüncemizi.
Açılırız mesâfeden öteye
İçimizin değdiği anda göğe,
Nurdan mâvilikler içinde Ay'ın,
Kurduğu ışıktan gümüş sarayın.
Bir el kapısını itip geriye,
Dâvet eyler bizi tâ içeriye...

Ruhumuzda gezer mermerin nûru.
Ve bir asîl aşkın asîl gururu,
Taşar ufuklardan, taşar geceden...
Sonra yavaş yavaş Allah'a giden
Bir yola çevrilir bakışlarımız...
Zaman durur, işlemez olur saat,

Bir yeni oluşa başlar kâinat,
Hendese kaydından eşya silinir,
Üç buud bir çember gibi kurulur
Ve tekrar aslına döner her mevcud...
Aşılmaz mesâfe, aşılmaz hudut.

Kalkar orta yerden bir an içinde,
Bu en büyük kapının eşiğinde,
Allah'a ulaşır ruh, erir de beden,
Çözülür her düğüm kendiliğinden...
Bir lâhzalık sükûn, bu büyük gurur,

Bu asîl düşünce bu ilâhî nûr
Sızar rûha doğru bakışlarından...
Sonra şafak söker, dağlar ardından
Uzanan bir elle bozulur büyü,
Çınarların sessiz sessiz gördüğü,
Rüyalar, gündüzün koynunda esir,
Fecrin alevinden sular ürperir...

Saat tekrar işler uçar zaman ve
Ruh sızlar maddeyle birleştiğinde,
Kanımızda şehvet gezinir yine.
Döneriz eşyânın sathiliğine!.

Selim Sirri Sabâ

İSLÂM YAZISINA DAİR

İNÖNÜ'NÜN İSLÂM HARFLERİNE DAİR BEYANLARI VE BUNUN AKSÜLÂMELLERİ

— 8 —

CÜNEYD EMİROĞLU

Sayın İnönü: «Harf İnkılâbı bir okuyup yazma kolaylığına bağlanamaz. Bunu, kültürümüzü değiştirmek için yaptık.» diyor. Açık ve samimi konuşalım: İlk dâva, cehaleti kaldırmak, herkese okuyup yazma öğretmekti.

Bunda da biraz yanılmışız! Çünkü cehâleti kaldırmak, harf değiştirmekle mümkün değildir. Bütün vatandaşları ilkokul devrinden geçirmekle mümkündür. Sâdece harfleri tanıyıp, ilkokula gitmeyenler gene kara cahildir.

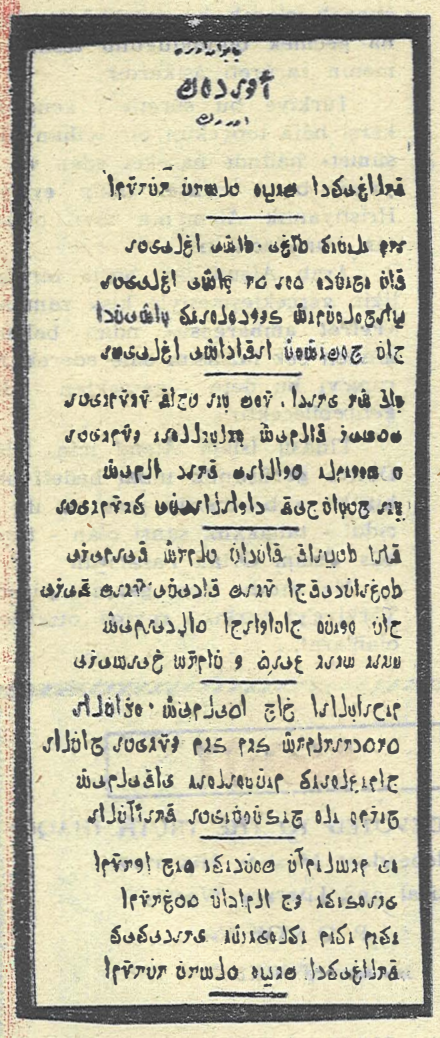

İslâm harflerine müdâhalenin tarihi oldukça eskidir. Enver Paşa tarafından başlatılan ıslahat (!...) İslâm harflerini tek tek yazma usûlünü getirmişti. İşte «huruf-i münfasıla» denilen bu usulle yazılan gerçekten kargacık burgacık bir gazete küpürü.

Bir iki tahsil devrinden geçirilirse, eski harfleri pek kısa bir zamanda kolayca öğrenebilmektedirler!

Kültür değiştirmek, Mao'nun kültür inkılâbı değildir. Eski harfler, Batı kültürünü öğrenmeğe mani olmaz. Fakat, yeni harfleri bilip de eskisini bilmeyenler millî kültürümüze ait pek çok şeyleri bilmezler. Klâsik edebiyatımızı da, halk edebiyatımızı da bilmezler.

Yeni harflere çevrilmemişse, Yunus Emre'den başlayarak Yahya Kemal'e kadar hiç kimseyi okuyamazlar. Gazetede gördüm: Özbekler, büyük şairleri Ali Şir Nevai'nin şiirlerinden «Dillûram» adlı bir film yapmışlar. Özbekistan'ın her şehrine onun bir heykelini dikmişler.

Ali Şir Nevai, bizim Fuzûlî'mize çok benzer. Bugünkü aydınların içinde Fuzûlî'yi okuyabilen kaç kişi vardır? Harf İnkılâbı'ndan artık geri dönülmez... Bu bir gerçektir. Ama, biz bu inkılâbla, ne kazandık, ne kaybettik? Onu da hesaplamalıyız.

Görünüşe bakılırsa, kazandıklarımızın en yenisi, en sivri ucu, bugün Üniversitelerdeki boykot ve işgalcilerle, yeni açılan Kültür Saray'ını taşlayanlardır. Kaybımızın da, bunun içinde olduğuna şüphe yok.»

İnönü'nün İslâm harflerine dâir hâtıratında çıkan mezkür beyanları hakkında en güzel cevaplardan birini de nesriyâtına halâ devam etmekte olan «Hisar Mecmuası»nda Mehmed Çınarlı imzasıyle yayınlanmıştır. Son olarak bu yazıyı da aynen iktibas edip okuyucularımıza takdim eylemek istiyoruz.

Bilâhare bütün bu iktibas eylediğimiz yazılarda yer alan «doğrular» la bir «rüsvet-i kelâm» olduğunu sandığımız «yanlışlar»ı tefrike medar olmak üzere kısa bir tahlilden geçireceğiz. Zira bu yazıları - ihtimal - parça parça okumak imkânını bulabilen bazı değerli okuyucularımız bu yanlışları bize yani gazetemize ve Cüneyd Emiroğlu'na âid sanmışlardır.

«BİLMEMEK MEZİYET MİDİR?»

Mehmed Çınarlı

«Atatürk'ün ölüm yıldönümü dolayısıyla açılan bir fotoğraf sergisinde, sayın İnönü, sayın Millet Meclisi Başkanı'na eski yazı bilip bilmediğini sormuş, «hayır» cevabını alınca «Aman ne iyi. Demek ki eski harfleri bilmeyen bir Meclis Başkanı'na sahibiz. Büyük bahtiyarlık...» (1) demiş .Millet Meclisi Başkanı'na eski yazı bilmemesinin İnönü'yü niçin bahtiyar ettiğini anlamak güç değildir: Bu, cumhuriyet neslinin en yüksek devlet hizmetlerine yetiştiğini gösterir. Cumhuriyeti kuran bu harf devrimini yapan Büyük Önder'in en yakın arkadaşının, bu yeni rejimde, yeni harflerle okuyup yazarak yetişen kimselerin iş başına geçtiğini söylemekten bahtiyarlık duyması elbette yadırganamaz.

Ancak, sayın İnönü'nün bahtiyarlığını ifâde ediş tarzı, öteden beri sızlayıp duran bir yaramı deşti. «Ne mutlu bize ki İstiklâl Savaşı'ndan sonra dünyaya gelenler (veya yeni harflerle öğretim yapan okullardan yetişenler) Millet Meclisi Başkanlığı'na kadar ulaştılar» deseydi, bahtiyarlığına katılmaktan başka bir duyguya kapılmazdım. İnönü'nün aynı maksadı ifade etmek için söylediğini sandığım cümlede bahtiyarlığın sebebi «eski yazının bilinmemesi» gibi görünüyor.

(Devamı var)

TÜRKÇE'YE SÛİKASD

ÖLÇÜ

Kadir Mısıroğlu

— 6 —

seriya kendi lisanlarında ve tabiatiyle lâtin harfleriyle yazmaya çalışan müşteşrikler yani Şarkiyat âlimleri de ilmen *«transkribsiyon»* denilen bir usûlü tatbike mecbur kalıyorlar. Bu usulde İslâm harflerinin husûsî telâffuz inceliklerini göstermek için yüzlerce ayrı şekil ve işâret kullanmaktadırlar. Bu ise, İslâm harflerini okumaktan çok daha güç olmaktadır. Demek ki; lâtin harflerinin Arapça kelimeleri ve bu lisandaki ses husûsiyetlerini karşılamaya tabiaten istidâdı yoktur.

Velhasıl lâtin asıllı yeni alfabe, genç nesiller için, kelimeleri doğru telâffuz eden birinden duymadıkça onların ses husûsiyetlerini gerektiği gibi telâffuz edebilme imkânını büsbütün ortadan kaldırmış ve Türkce'yi âhenksiz bir lisan hâline getirmiştir.

3. İslâm harflerinde «*hemze*» ile gösterilen ses inkıtâları da lâtin asıllı yeni harflerde kaybolmuştur. Bugün «me'mur, te'lif, te'min, te'sir» gibi kelimeleri doğru telâffuz eden hiçbir gence rastlanılamamaktadır.

Bu ses inkıtâları İslâm yazısında bazan «ayın» harfiyle de karşılanırdı. «Mi'de, ta'mir, ta'mik» gibi.

Menşei Kur'an olan ve lisanımıza İslâm ve îman zarûretiyle girmiş bulunan bu gibi kelimelerin genç Cumhuriyet nesillerinin ağızlarındaki telâffuz şekillerinin, aramızda yaşayan gayrimüslimlerin telâffuzlarından hiçbir farkı kalmamıştır. Gerçekten «mi'de» yi «mide» «te'sir» i «tesir», «me'mur» u «memur» şeklinde ve ilh. telâffuz eden hattâ az çok okumuş yazmış genç Türklerin güzel Türkcemizi telâffuzları yürekler acısı bir sefâlet manzarası arzetmektedir.

Bu mes'eleyi İslâm harflerini bilmeyenlere bundan daha mufassal ve müdellel bir sûrette izah imkânı -bugünkü alfabe ile- maâlesef mümkün değildir. Bu itibarla mes'eleyi bir de İslâm harflerini bilenler için eski bir makalenin aynen iktibası ve klişesinin derci sûretiyle ortaya koymak istiyoruz. Bu makalenin sahibi, son Osmanlı Şeyhülislâmlarından Mustafa Sabri Efendi'dir. Türkiye'de İslâm harflerinin kaldırıldığı sırada Yunanistan'da bulunan ve orada Türkiye'deki *«dini imhâ»* hareketine karşı mücâdele bayrağı açmış olan merhum «*Yarın*» isimli küçük bir gazete çıkarıyordu. Bu gazetede harf inkılâbına temasla onun İslâmî menşeli kelimeleri okunup anlaşılmasına irâs eylediği vahim zararları şu sûretle dile getiriyordu:

یکی تورك حرفلرینك مضرتلری

انقره حکومتنك امر وجبری ایله لاتین حرفلرینك تورکیاده تطبیقندن مقصد، تورکلرك قرأن کریم ایله مناسبت ومعا - رفه‌لرینی قطع ایتمك اولدیغنی بوندن اولکی مقاله‌مزده سویله‌دك . یکی یازی ایله قرأن کریمی وعربجه کلماتی ، معلوم ومعین حروف ومخارجنه خلل کتیرمه‌دن یازمق قابل اولمادیغنی‌ده مدللا عرض ایتدك .

اولا بو یازیده قرأن کریم حرفلرینك برخیلیسی اکسیك اولدیغنی آکلاتدق مسئله‌نك فوق‌العاده اهمیتنه بناء دهاده آکلاتاجغز :

برکره بو یازینك ایجنده (ع) حرفی یوق ؛ (طب) ی‌ده (تیبی) یازیلر . خك یرینی طوتاجق ، واونك صداسنی ادا ایده جك هیچ برحرف یوقدر . بوسبدن تورکیاده یکی حرفلرله (علم)ی (عالم)ك (آیت) اولوشی‌ده (موجود)، (ایلم)، (معلوم)ی (مالوم)، (عادی)یی (آدمی)، (عدم)ی (آدم)، (عقد)ی (آقید)، (سرعت)ی (سورآت) (عالم) (آایت!) شکلنده یازیلیورلر . مقاله‌مزده سویله‌دك . یکی یازی ایله قرأن کریمی وعربجه کلماتی ، معلوم ومعین حروف ومخارجنه خلل کتیرمه‌دن یازمق قابل اولمادیغنی‌ده مدللا عرض ایتدك . اولا بو یازیده قرأن کریم حرفلرینك برخیلیسی اکسیك اولدیغنی آکلاتدق مسئله‌نك فوق‌العاده اهمیتنه بناء دهاده آکلاتاجغز :

برکره بو یازینك ایجنده (ع) حرفی یوق ؛ (طب) ی‌ده (تیبی) یازیلر . خك یرینی طوتاجق ، واونك صداسنی ادا ایده جك هیچ برحرف یوقدر . بوسبدن تورکیاده یکی حرفلرله (علم)ی (عالم)ك (آیت) اولوشی‌ده (موجود)،

(Devamı var)

Sebil
herşey hak için

Ecevit, Mobilya Yolsuzluğu ve Rüşvet Meselesi

Hükümet, kurulan tahkikat komisyonları vasıtasiyle Lockheed uçak firmasının uçak satışı dolayısiyle memleketimizde de rüşvet alanlar bulunduğu yolundaki iddiaların aydınlığa çıkarılmasına çalışırken, CHP tek parti devrinin bir uçak cinayeti de hâfızalarda canlanmaktadır.

Bahis mevzuu uçak cinayeti, uçakta cereyan etmiş bir insan öldürme hâdisesi değil, bir filoya yakın Türk yapımı uçağın öldürülmesi ve ümidlerine söndürülmesiyle Türkiye'nin bugünkü uçak alıcısı vaziyetine düşürülmesidir.

Gerçekten Türkiye'nin uçak ihtiyacının mutlaka karşılanması icâbettiğini düşünen bir mütaâhhid vatandaş, kademeli bir imâlata geçerek evvelâ tek motorlu, iki kişilik Türk uçaklarından işe başlamak üzere Beşiktaş'ta Hayreddin İskelesi kıyısında bir fabrika meydana getirmişti. Bu mütevâzi görünüşlü fabrikada Türk işçileri, Türk mühendis ve uçak ressamlarının bir araya gelmeleriyle faaliyete geçirilmişti.

Türkiye'nin Sovyet tipi devletleştirmeyle değil, serbest teşebbüsle kalkınabileceğine inanan bu uçak fabrikasının kurucusu, soyadından da anlaşılacağı gibi demir yolları müteahhidi Nuri Demirağ'dı. Demirağ, İstanbul'un 1905 ve daha sonraki bir kaç yıl içinde, Paris'le mukayese edilebilecek uçak faaliyetlerine sahne olduğu yılları yaşamıştı. O hayranlık duyulması gereken yılların, bütün Türkiye'de ihyâsını da arzuluyordu. Her halde o zamanın hava kuvvetleri alâkalılarından da teşvik görmüş, vaadler almıştı.

Bir yıl kadar süren çalışmalar sonunda aşağı yukarı bir filo teşkil edebilecek sayıda tulum uçağı yapılmış, sıra bunların Milli Müdâfaaya satılmalarına gelmişti. Nuri Demirağ'ın uçakları bütün teşebbüslere rağmen beğenilmedi ve alınmadı. Devrin Milli Şefi, bu uçakların alınmamasında ayak diremişti.

Demirağ yılmadı. Yeşilköy'deki a azisinde bir Havacılık Mektebi kurdu. Burada, Basri Hoca, Azerbaycanlı Mehmed Hoca ve benzerleri ustalar bir çok pilot yetiştirdiler. Bu uçaklarla o zamanın bütün basın şöhretleri uçtu. Demirağ'ın uçaklarının ne yerde ne havada arızalanmalarına şâhid olunmadı. Ama, teşebbüs sahibi, bu uçakları yenilemek imkânından mahrumdu. Böylece bu uçaklar, CHP tek parti devrinin itişiyle ölümün boşluğuna yuvarlanıp gittiler. Asıl fecii, o zamandan beri Türkiye'de böylesine plânlı olarak uçak imâli için hiçbir zaman teşebbüse geçilememiş bulunmasıdır. Kendi uçağını kendisi yapması imkânından mahrum bırakılmasıydı, Türkiye bugün parasiyle uçak dilencisi vaziyetine düşmekten kurtulacak, belki de dünyanın orta seviyede uçak imâl eden ülkeleri arasında yer alacaktı!...

Şimdi, CHP. mâzisindeki bu hıyâneti bile gölgede bır kan yeni bir manevra içinde bulunmaktadır: Bir taraftan uçak sanayiinin kurulmasını emrindeki bazı bürokratları kullanarak, perde arkasından engellemeye çalışırken, diğer taraftan da, bu mevzuda son zamanlarda ort ya çıkan rüşvet iddialarını hem hükümeti ve hem de orduyu töhmet altında bırakıp yıpratmak çârelerini aramaktadır. C.H.P. bununla bir taşla iki kuş vurmak taktiğini gütmekte ve iki can hasmına karşı canhıraş bir kampanya açmış bulunmaktadır. Emrindeki sol basın da çoktan bu taktiğin emrine girerek bu savaşın gönüllü muharibi tavrını almıştır.

Gerçekten CHP. 12 Mart sonrası tatbikatı sebebiyle Büyük Türk Ordusuna ve onun şerefli kumandanlarına hâlâ diş bilemektedir. Daha geçen gün meclis kürsüsünden Ali Elverdi Paşa'ya karşı girişilen şen'i tecâvüz, Ecevit ekibinin yüreklerine çöreklenmiş bulunan kin ve intikam hislerinin insiyaki bir sûrette tezahüründen başka bir şey değildir.

CHP sol basında derin akisleri uyandırmaya muvaffak olduğu rüşvet hadisesinin ucunu orduya vardırmak için emrindeki sol kalemşörleri kullanmakla iktifa etmemiş, bir de bunun yanısıra bir «mobilya yolsuzluğu» dâvası tutturarak, kendi iktidarı zamanındaki hataların hesabını bile muârızlarına ciro etmek gayretlerine kapılmıştır.

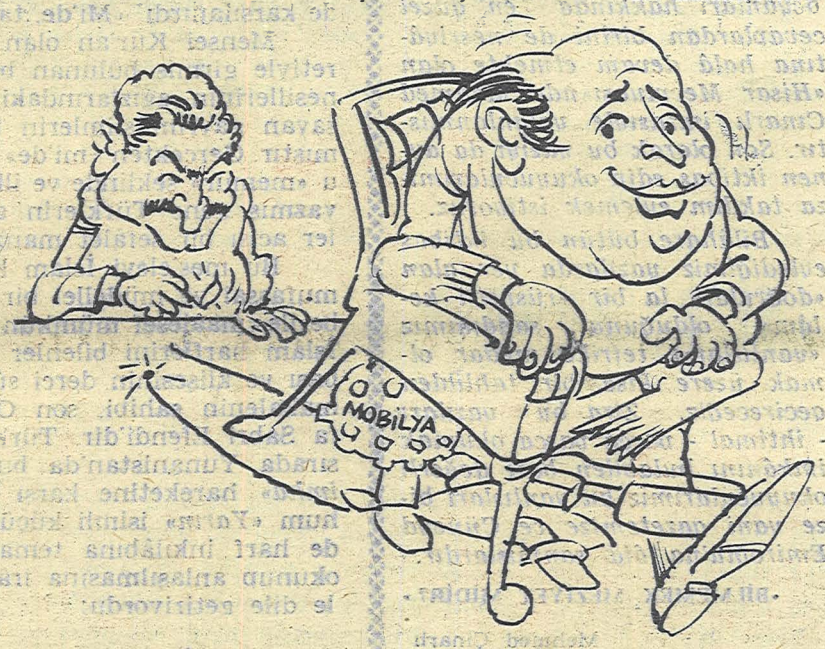

Adliyeye intikal etmiş bir hadise hakkında herhangi bir hüküm sâdır olmadıkça fikir beyanı câiz değilken CHP, bu tavrı ile ne derecede de mesbaldar olduğu henüz ortaya çıkmamış bulunan Demirel'in şahsında, hükümeti yıpratmak ve çekilmeye icbar etmek için meşrûiyet çerçevesi içerisinde kalmaya asla razı olmadığını ve her vasıtayı meşrû addeylediğini gösteren yeni bir cüretkâr teşebbüs içindedir. Hasılı Ecevit ve ekibi, selefleri İnönü gibi kendilerini hukukun üstünde görme temayülünden bir türlü kurtulamamakta ve tabir-i mahsûsi ile köpeksiz köy bulmuş deyneksiz gezmektedirler!...

İSLÂM ORTAK PAZARI KURULMALIDIR!..

lıyacağı muhakkaktır. Kaldı ki; bunda Türkiye için saymakla bitmez menfaatler de mevcuttur.

Bugün bir türlü kabul edilmediğimiz Avrupa Ortak Pazarı'nın tutumu ve iktisadi zarûretler de bunu icâbettirmektedir. Gel gelelim ki; sanayi sahasında vâsıl olduğumuz bugünkü terakkide hiç bir rolü bulunmayan CHP' ve onun emrindeki bürotrakların engellemeleri aşılmadıkça bu sahada da ciddi bir adım atılmasına imkân yoktur. Bugünkü hükümetin lideri de zaman zaman - siyonizm ve komünizm yakınlığı sebebiyle - MSP'nin sanayi sahasında temsil eylediği hamleci rûha el altından karşı çıkmak alışkanlığını terkederek, hükümetin içinde kurt, dışında kuzu rolünden vaz geçmelidir.

Bu vatanın ekmeğini yiyen ve hür havasını teneffüs eden her ferd için Türkiye'yi bugün içine düştüğü iktisadî ve mânevi buhranlardan kurtaracak yegâne hareketin «İslâm Ortak Pazarı»nın kuruluşuna önayak olarak bu teşebbüsün başına geçmek bulunduğunu teslim etmenin zarûreti âşikârdır.

Türkiye bu sûretle kendisine karşı hâlâ topyekûn bir «cihan-ı husûmet» hâlinde hareket eden ve iyi yüzlü bir siyâset takip eyleyen Hristiyanlık Âlemi'nin tâbii olmaktan kurtulacaktır!..

Arab Âlemi ise, böyle bir birliğin gerçekleşmesiyle kısa zamanda «Petrol ambargosu»ndan beklediğinden çok fazlasını elde ederek Avrupa'yı bu defa - gerçekten - dize getirebilecektir.

Elhasıl İslâm Âlemi için, İslâm Dünyâ görüşünün nihâi hedefi olan birlik ve beraberlik yolunda ilk ve ciddi - tahakkuk şansı olan - teşebbüs «İslâm Ortak Pazarı»dır.

Ne mutlu onu gerçekleştirerek Türkiye'yi tarihi rayına oturtacak olanlara!...

Sebil
herşey hak için
Haftalık, tarafsız, siyâsi, edebi, tarihi, gazete
Yıl : 1 Sayı : 10
BEŞ LİRA
Sâhibi ve Yazılışleri Müdürü:
KADİR MISIROĞLU
ABONE Yıllık 200 TL. | 6 aylık: 100 TL.
DÂREHANE: | Dizgi: Sebil Mat.
Vilâyet Hanı Kat: 3 | Baskı: Fazilet Mat.
No: 204 — İstanbul | Umûmi Tevziat:
Tel.: 26 38 96 | SABRİ ÖZAKAR
Almanya Mümessilleri
A. RÜŞTÜ BANAZ — HASAN DAMAR
33 Braunschweig Haeckel str. 13
Telefon: 0531 — 32 36 89
İngiltere Mümessili: İSMAİL ERÜNSAL

سبيل
حامله كل شيء للحق
جريدة اسبوعية، سياسية مستقلة، تاريخية ادبية
ص.ب: ٨٠٨ استانبول - تركيه

Sebil
EVERYTHING DEVOTED TO THE TRUTH (HAQQ)
An Independent Muslim, Historical
Political and Literary Weekly
P. O. BOX 808
İstanbul/TURKEY
PHONE : 26 38 96
PRICE : 5 T.L.
Representative of Germany
A. RÜŞTÜ BANAZ — HASAN DAMAR
33 Braunschweia Haeckel Str. 13
phone : 0531 — 32 36 89
Representative of England
İSMAİL ERÜNSAL